

Судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколати органлари билан ўзаро ҳамкорлиги тартиби такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимча киритиш тўғрисида

7 бет

...Корогодов усталик билан унинг ниқобини ечишга муваффақ бўлди. Бу пайтда Руслан милтиқ ўқталганча, тепкини босишга тайёр бўлиб турарди. Сўхробнинг ниқоби олинганини кўрган заҳоти қандай қилиб тепкини босганини ўзи ҳам билмай қолди. Ўқ узилди.

12 бет

Mustaqillik huquq demakdir

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2010-yil 30-sentabr, №39-40 (716-717)

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Пиротехника буюмлари муомаласи тартибга солиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига қўшимчалар киритиш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2010 йил 22 июнда қабул қилинган
Сенат томонидан 2010 йил 28 августда маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2012-XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 1, 3-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда; № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда; № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165-модда; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 314-модда, № 12, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 12, 656-модда; 2007 йил, № 4, 158, 166-моддалар, № 6, 248-модда, № 9, 416, 422-моддалар, № 12, 607-модда; 2008 йил, № 4, 187, 188, 189-моддалар, № 7, 352-модда, № 9, 485, 487, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 128-модда, № 9, 329, 334, 335, 337-моддалар, № 12, 470-модда; 2010 йил, № 5, 176, 179-моддалар) қуйидаги мазмундаги 250¹-модда билан тўлдирилсин:

“250¹-модда. Пиротехника буюмларининг қонунга хилоф муомаласи

Пиротехника буюмларини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш, жўнатиш, улардан фойдаланиш, худди шунингдек уларни қонунга хилоф равишда Ўзбекистон Республикасига олиб кириш (Ўзбекистон Республикасидан олиб чиқиш) ёки ўтказиш анча миқдорда ёхуд шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг

элик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки олти ойгача қamoқ ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Пиротехника буюмларини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш, жўнатиш, улардан фойдаланиш, худди шунингдек уларни қонунга хилоф равишда Ўзбекистон Республикасига олиб кириш (Ўзбекистон Республикасидан олиб чиқиш) ёки ўтказиш:

а) кўп миқдорда;
б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб;
в) такроран ёки хавфли решидивист томонидан;
г) мансаб мавқеини суистеъмол қилиш йўли билан содир этилган бўлса;

д) баданга ўртача оғир ёки оғир шикаст етказилишига сабаб бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Пиротехника буюмларини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш, жўнатиш, улардан фойдаланиш, худди шунингдек уларни қонунга хилоф равишда Ўзбекистон Республикасига олиб кириш (Ўзбекистон Республикасидан олиб чиқиш) ёки ўтказиш:

а) жуда кўп миқдорда;
б) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса;
в) одам ўлишига сабаб бўлса, —

беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Пиротехника буюмларини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш, жўнатиш, улардан фойдаланиш, худди шунингдек уларни қонунга хилоф равишда Ўзбекистон Республикасига олиб кириш (Ўзбекистон Республикасидан олиб чиқиш) ёки ўтказиш:

а) одамлар ўлимига;

б) бошқача оғир оқибатларнинг келиб чиқишига сабаб бўлса, —

саккиз йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.”

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015-XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5-6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4-5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда, № 7-8, 217-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда, № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар; 2007 йил, № 4, 158, 159, 164, 165-моддалар, № 9, 416, 421-моддалар, № 12, 596, 604, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 181, 189, 192-моддалар, № 9, 486, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 9, 334, 335, 337-моддалар, № 10, 380-модда, № 12, 462, 468, 470, 472, 474-моддалар; 2010 йил, № 5, 175, 179-моддалар) қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

1) қуйидаги мазмундаги 185¹-модда билан тўлдирилсин:

/Давоми 2-бетда/

Манфаатли ҳамкорлик истиқболлари

Б. ЖАНИКУЛОВ,

Бош прокуратура бўлим бошлиғи ўринбосари

27-28 сентябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Илҳом Каримовнинг таклифига биноан Озарбойжон Президенти Илҳом Алиев расмий ташриф билан мамлакатимизда бўлди.

Ташриф чоғида Ўзбекистон - Озарбойжон ҳамкорлигини кенгайтириш ва ривожлантириш масалалари, томонларни қизиқтирган минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик муаммолар муҳокама қилинди.

Икки мамлакат раҳбарларининг яқина-яққа суҳбатида Президентлар ўзаро муносабатларнинг бугунги аҳволи ва истиқболлари юзасидан фикр алмашди, халқаро ташкилотлар доирасидаги ҳамкорлик, минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик муаммолар, шунингдек, томонларни қизиқтирган кўплаб бошқа масалаларни муҳокама қилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Илҳом Каримов Озарбойжон Президентининг мазкур ташрифини ривожланиб бораётган Ўзбекистон - Озарбойжон муносабатларининг мантқий давомияти дея баҳолаётган экан, ҳали томонлар манфаатлари учун гоят муҳим бўлган ва ҳозирча фойдаланилмаётган имкониятлар кўплигини таъкидлади.

Ўз навбатида Озарбойжон Президенти Илҳом Алиев минтақанинг қудратли ва етакчи давлатига айланган Ўзбекистоннинг Президент Илҳом Каримов раҳнамолигида мустақил, минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик масалалар юзасидан юритаётган сиёсатини эътироф этар экан, ўзаро муносабатларнинг қатъият билан ривожланиши тарафлари эканлигини билдирди.

Шундан сўнг Президентлар музокарани икки мамлакат расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги иштирокида давом эттирилди. Унда савдо-иқтисодий ва маданий-гуманитар ҳамкорлик масалалари муҳокама этилди.

Кўрсарой қароргоҳидаги музокараларда томонлар ўзаро товар айирбошлаш ҳажмини ошириш учун катта салоҳиятга эга эканлиги таъкидланди. Озарбойжон Президентининг юртимизга ташрифи арафасида ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон — Озарбойжон ҳужжатлараро қўшма комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди ва унда ўзаро савдо-иқтисодий алоқаларни янада кенгайтириш истиқболлари белгилаб олинди.

Кўрсарой қароргоҳидаги музокаралар якунида Илҳом Каримов ва Илҳом Алиев Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Озарбойжон Республикаси Президентининг Қўшма декларациясини имзоладилар.

Шунингдек, Озарбойжон делегацияси ташрифи давомида икки давлат Бош прокуратуралари ўртасида ҳамжиҳатлик ва ўзаро манфаатдорлик асосидаги ҳамкорликни кенгайтириш, фуқароларнинг, жамият ва давлатнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаш мақсадида “Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ва Озарбойжон Республикаси Бош прокуратураси ўртасида ҳамкорлик ва ҳуқуқий ёрдам тўғрисида”ги Битим имзоланди.

Ҳурматли юрtdошлар!

Обуно — 2011

Жамиятимизда ҳуқуқий маданиятни янада юксалтириш бугун олдимизда турган устувор вазифалардан эканлиги маълум. Бу жараён барча ҳуқуқий нашрлар қатори “HUQUQ” газетаси зиммасига ҳам масъулиятли вазифалар юклаганди.

Шу маънода, “HUQUQ” газетаси ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти барпо этишнинг ҳуқуқий асослари, ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий ислохотларнинг мазмун-моҳияти, самарасини кенг тарғиб қилиш билан бир вақтда жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг ҳар қандай кўринишига қарши жамоатчилик фикрини уйғотишни мақсад қилиб олган.

Суд-ҳуқуқ ислохотлари, прокуратура фаолияти, жиноят ва жазо, инсон ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясига оид энг сара, таҳлилий мақолалар газетхонлар эътиборига ҳавола этиб келинмоқда. Шунингдек, таҳририятимизга йўлланган ҳеч бир хат, ҳеч бир мурожаат эътиборсиз қолмайди.

2011 йилда ҳам “HUQUQ” газетаси Сизнинг энг яқин ҳамкорингиз бўлиб қолади.

ОБУНА БЎЛИШГА
КЕЧ ҚОЛМАН!

НАШР ИНДЕКСИ — 231

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИПиротехника буюмлари муомаласи тартибга солиниши муносабати билан Ўзбекистон
Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига қўшимчалар киритиш тўғрисида

“185¹-модда. Пиротехника буюмларининг қонунга ҳилоф муомаласи

Пиротехника буюмларини қонунга ҳилоф равишда ишлаб чиқариш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш, жўнатиш, улардан фойдаланиш, худди шунингдек уларни қонунга ҳилоф равишда Ўзбекистон Республикасига олиб кириш (Ўзбекистон Республикасидан олиб чиқиш) ёки ўтказиш —

ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг беш бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади”;

2) 245-модданинг биринчи қисми “185” рақамидан кейин “185¹” рақами билан тўлдирилсин.

3-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2001 йил 12 майда қабул қилинган

“Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турларининг рўйхати тўғрисида”ги 222-II-сонли Қарорига 1-илова (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 6-7, 105-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда; 2007 йил, № 7, 323-модда, № 9, 416-модда; 2009 йил,

№ 9, 330-модда) қуйидаги мазмундаги етмиш учинчи хатбоши билан тўлдирилсин:

“Пиротехника буюмларини (ҳарбий мақсаддаги маҳсулотлардан ташқари) яратиш, ишлаб чиқариш, ташиш, сақлаш, ре-

лизация қилиш, улардан фойдаланиш, уларни йўқ қилиш ва утилизация қилиш”.

4-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2010 йил 22 сентябрь № ЎРҚ-261

«Халқ сўзи»нинг 185-сонидан олинди

Яроқсиз маҳсулотлар

Инсон саломатлигига жиддий хавф туғдиради

Тадбиркорлик мамлакатимиз иқтисодиётида ниҳоятла катта аҳамиятга эга ва бозор иқтисодиётига хос фаолият ҳисобланади. Тадбиркорлик аввало, жамиятнинг ривож учун ўта зарур омиллар. Чунки, бу фаолият туфайли янги, қўшимча иш ўринлари яратилиб, турли-туман товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш ҳамжи ортиши билан бирга, истеъмолчиларнинг эҳтиёжи тўларақ қондирилади. Шунингдек, тадбиркорлик фаолиятидан олинadиган солиқлар ҳисобига давлат хазинаси бойийди.

Шу ўринда Ўзбекистон Республикасининг “Тадбиркорлик тўғрисида”ги Қонуни ўзига хос аҳамият ва мавқега эга. 1991 йил 15 февралда қабул қилинган ушбу қонуннинг жорий этилиши юртимизда тадбиркорлик фаолиятининг ҳуқуқий базасини яратиш, бозор муносабатларига ўтишни таъминловчи муҳим омиллардан бири эканлиги англаб етилганидан далолат беради. Мамлакатимиз тараққиётининг кейинги босқичида тадбиркорлик фаолиятининг ҳимояланган давлат томонидан янада кучайтирилди. Уни ишончли кафолатлаш механизми яратилиб, тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини янада тақомиллаштириш чоралари кўрилди.

Шунингдек, ҳукуматимиз томонидан тадбиркорларимизнинг эркин меҳнат қилишлари, фаолиятлари давомида турли тўсиқларга учрамасликлари учун Президентимизнинг Фармон ва Қарорлари ҳамда қонунлар қабул қилинди. Масалан, биргина Ўзбекистон Республикасининг “Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида”ги Қонунининг 18-моддасида иқтисодий фаолият, тадбиркорлик эркинлиги, барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилиги ва ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза этилиши ҳамда хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби дахлсиз ва давлат ҳимоясида эканлиги кафолатланган.

Буларнинг натижасини кўриб турибмиз. Дарҳақиқат, қабул қилинган кафолат ва имтиёзлар юртимизда тадбиркорликнинг жadal ривожланишига имкон берди. Маълум бўлишича, бугунги кунда уларнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуш-

лари 2000 йилдаги 33,8 фоиздан 48,2 гача кўпайди. Жами банд аҳолининг 70 фоиздан кўпроғи эса аини мазкур соҳада меҳнат қиломоқда.

Шундай бўлса-да, белгиланган тартибларга беписандларча муносабатда бўлиб, уларни чет-лаб ўтишга уринаётган ҳамюртларимиз ханузгача учраб турибди. Жорий йилнинг февраль ойида Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг контрабандага қарши курашиш Бош бошқармаси ходимлари томонидан аша шундай “тадбиркор”лардан бирининг фаолиятига чек қўйилди. Аниқланишича, 1978 йилда Сурхондарё вилоятида туғилган Ч.Холмўминов тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлиб, Чилонзор туманидаги “Таянч-4” МЧЖга қарашли бир неча омборни ижарага олади. Аммо бу ҳақда шартнома тузмай, тижоратчилардан арзонлигига қизиқиб, турли истеъмол маҳсулотларини харид қилади ва келгусида сотишни режалаштириб, омборларга жойлайди...

Ушбу маҳсулотлар тезда тегишли муассасага текшириш учун юборилди. Чилонзор тумани Давлат санитария-эпидемиология назорати марказининг берган хулосасига кўра, умумий нархи 28 млн. 247 минг сўмлик озиқ-овқат, қандолат ҳамда салқин ичимликларнинг яроқлилик муддатлари ўтиб кетган бўлиб, истеъмолчиларнинг соғлиги хавфсизлиги талабларига жавоб бермаслиги маълум бўлди.

Бундан ташқари, омборлардан флаконда бўёқлар, губка (мочалка), ацетон ҳамда 2 хил турдаги муҳрлар топилди. Шу ўринда омборлардаги маҳсулотлар асосан озиқ-овқат ҳамда қандолатдан иборат бўлса, бу-

Бехзод ДЖУМАЕВ,
Тошкент шаҳар прокурорининг
ёрдамчиси

лар эса ҳўжалик моллари ҳисобланади-ку, дейишингиз мумкин. Бунинг сабабини тезкор ходимлар кўп ўтмай аниқлашди. Буни қаранг-ки, Ч.Холмўминов ушбу “ердамчи”лари орқали яроқлилик муддатлари ўтган, эскирган маҳсулотларга қайта “жон” бағишлаган экан. Аниқроғи, шу йўл билан эски ёзувларни ўчириб, яроқлилик муддатларини узайтиришга муваффақ бўлган.

Шукурки, вақтида қўрилган чора-тадбирлар натижасида юз бериши мумкин бўлган кўнгилсизликнинг олди олинди. Йўқса, ким билади, истеъмолга яроқсиз ушбу маҳсулотларни харид қилганларнинг ҳоли не кечар эди? Уларнинг гуноҳи нима эди? Айниқса, болалар ширинликка ўч бўлишди. Омборда сақланаётган маҳсулотларнинг анчагина қисми эса айнан қандолат маҳсулотлари билан салқин ичимликлар эканлигини эътиборга оладиган бўлсак, уларни истеъмол қилган болаларнинг соғлигига путур етмаслигига “қаҳрамон”имиз кафолат бера олармикан?

Юқорида Ч.Холмўминов маҳсулотларини арзон баҳода сотиб олганини қайд этган эдик. Ўз-ўзидан маълумки, унинг бундай қилишдан асосий мақсад, кейинчалик уларни қимматроққа сотиб, фойда олиш эди. Тўғри, агар у бу ишларнинг барчасини белгиланган тартибда ва қонунга мувофиқ тарзда амалга оширганида иши ҳам унумли бўлар, бугун эса юзи ҳам шувёт бўлмаст экан.

Хеч бир жиноят жазосиз қолмаганидек, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 186-моддаси 1-қисми ҳамда 228-моддасининг 1-қисми билан айбдор деб топилган Ч.Холмўминовга жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар Чилонзор туман судининг ҳукми билан ҳар ойлик иш ҳақининг 15 фоизини давлат фойдасига ушлаб қолган ҳолда 1 йилу 6 ой муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Фарзанди
таъминотини
ўйламаганлар

Ахрор ХАЛИЛОВ,

Навоий вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Инсон борки, ўз зурриётини моддий жиҳатдан таъминлашга мажбур. Нафақат ахлоқ нормалари, қонунлар ҳам шуни талаб этади. Афсуски, орамизда оталик бурчини унутиб, фарзанд таъминотидай масъулиятдан бўйин товлайдиганлар ҳам учрайдики, уларга бу бурчини қонуний йўл билан эслатиб қўйиш лозим бўлади.

Фуқаро С.Бозорова собиқ турмуш ўртоғи И.Эшниязовдан фарзандлари моддий таъминоти учун алимент ундира олмай ҳолдан тойгач, бу ҳақида Республика Бош прокурори номига ариза йўллашга мажбур бўлди. Ушбу ариза асосида суд ижрочилари Департаментининг Навоий шаҳар бўлими иш юритувидаги ижро ҳужжатлари ўрганиб чиқилди.

Маълум бўлишича, Фуқаролик ишлари бўйича Кармана туманлараро судининг 2002 йил 20 майдаги қарорига асосан И.Эшниязовдан уч нафар фарзандининг моддий таъминоти учун ойлик иш ҳақидан тегишли миқдорда алимент ундириш белгиланган.

Қарзни ундириш мақсадида бурчини унутган “ота”нинг яшаш манзили — Навоий шаҳар Пушкин кўчаси, 8 “Б”-уй, 59-хонадонга борилганда у шу манзилда рўйхатда турган бўлса-да, бугунги кунда яшамаслиги, Россия Федерациясига ишлаш учун кетганлиги, бу ерда иккинчи турмуш ўртоғи Р.Жўраева икки нафар фарзанди билан истиқомат қилаётганлиги аниқланди.

Текшириш давомида маълум бўлишича, қарздор фарзандлари учун тўлаши керак бўлган 3 млн. 77 минг сўмлик алимент қарзидан жами 400 минг сўмини унинг иккинчи турмуш ўртоғи тўлаган, бунга тасдиқловчи қитандиялар мавжуд. Ҳозирги кунда И.Эшниязовнинг алиментдан қарздорлиги 2 млн. 677 минг сўми ташкил этади. Бундан ташқари, И.Эшниязовга нисбатан Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонуни 42-моддасига асосан қидирув эълон қилинган. Вояга етмаган фарзандларини моддий таъминлашдан бўйин товлаб келганлиги учун унга нисбатан жиноят иши қўзғатилади.

Афсуски, бу каби масъулиятсиз оталар ҳамон учраб турибди. Навоий шаҳар “Халқлар дўстлиги” кўчаси, 144-уй, 22-хонадонда яшовчи Г.Облакулованинг собиқ турмуш ўртоғи С.Мизамов ҳам фарзандини буткул унутди. У фарзандининг моддий таъминоти учун 5 йилдан буён алимент пулларини тўламасдан келган.

Ваҳоланки, Фуқаролик ишлари бўйича Кармана туманлараро судининг 2005 йил 18 июлдаги ҳал қилув қарорига асосан Сунатилло Мизамов бир нафар вояга етмаган фарзанди вояга етгунга қадар йиллик иш ҳақи ва бошқа даромадларидан алимент тўлаб туриши лозим эди. Бироқ у жорий йилнинг март ойига қадар вояга етмаган фарзандини моддий жиҳатдан таъминлашдан бўйин товлаб келганлиги аниқланди (унинг алиментдан қарзлари 3 млн. 970 минг сўмга етган). Туман прокурори томонидан унга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суд ҳукми билан жазонинг муқаррарлиги таъминланди.

Бағрикенглик, кечиримлилиқ намунаси

Мустақиллик йилларда мамлакатимиз ҳаётининг баъзи соҳаларида изчил ислохотлар амалга оширилмоқда.

Ана шу оқилона сиёсатнинг бир кўриниши сифатида, мамлакатда кенг қўламда олиб борилаётган суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислохотларнинг асосий мақсади инсон, унинг шаъни, қадр-қиммати ва ижтимоий муҳофазаси масалаларига қаратилган десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

2010 йил 28 август кунин Президентимизнинг тақдирномасига мувофиқ Олий Мажлис Сенати томонидан қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн тўққиз йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарори ҳам ўз мазмун-моҳиятига кўра бағрикенглик, кечиримлилиқ намунаси сифатида, мамлакатимизда олиб борилаётган инсонпарвар сиёсатининг ўзига хос кўринишини ифода этди.

Ушбу муҳим сиёсий-ҳуқуқий ақтининг ижроси прокуратура органлари зиммасига ҳам масъулиятни вазифалар юклайди.

Амнистия тўғрисидаги Қарорнинг 1-бандига кўра, (қарорнинг 8-бандида кўрсатилган чеклашларни ҳисобга олган ҳолда) аёллар, жиноят содир этган вақтда 18 ёшга тўлмаганлар, 60 ёшга тўлган эркеклар, Ўзбекистон Республикасида доимий яшаш учун қонуний асослари бўлмаган чет эл фуқароларининг барчаси жазодан озод этилади.

Қарорнинг 2-бандида эса эҳтиётсизлик оқсидида жиноят содир этганлар, шунингдек, биринчи марта ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноят содир этган шахсларнинг жазодан озод қилиниши белгиланган.

Қарорнинг 3-бандига кўра, қарор кучга киргунга қадар бир йилдан ошмаган муддат ичида қонунда белгиланган тартибда жазони ўташга тўққизил қиладиган оғир қасалликка чалинган ёки биринчи ва иккинчи гуруҳ ногиронлар деб топилган шахсларнинг ва 4-бандида озодлик

дан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилиниб, ўталмай қолган жазо муддати икки йилдан кўп бўлмаган, ҳукми ушбу амнистия ҳақидаги қарор эълон қилинганга қадар қонуний кучга кирган маҳкумларнинг жазодан озод қилиниши кўзда тутилган.

Мустақиллик байрами арафасида қабул қилинган ушбу Амнистия акти — жиноят содир этган, шунингдек, жазони ўтаётган шахсларга нисбатан кўрсатилган инсонпарварлик ва кечиримлилиқ намунаси бўлиб, амнистия акти чиқарилганга қадар содир этилган жиноятларга нисбатан татбиқ этилади. Зеро, бунинг натижасида юзлаб озодликдан маҳрум қилиш жазосини ўтаётган маҳкумлар ўз яқинлари бағрига қайтишди, жамиятнинг фаол аъзоси сифатида ўзларига билдирилган ишончини оқлаш учун имкон топадилар.

Шу бугунга қадар, биргина Тошкент шаҳрининг ўзида 1180 нафар шахсга нисбатан амнистия ақтининг қўлланилгани ва бу жараён жадал давом этаётгани юқоридаги фикримизни нақадар тўғри эканлигини тасдиқлайди.

Маъзур шахсларнинг 184 нафари аёллар, 35 нафари вояга етмаганлар, 13 нафари 60 ёшдан ошган эркеклар, 15 нафари чет эл фуқаролари, 68 нафари эҳтиётсизликдан оқсидида жиноят содир этганлар, 424 нафари ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноятлар содир этгани учун биринчи марта ҳукм қилинганлар бўлиб, бу халқимизга хос бағрикенглик, одамийлик, меҳрмуруват ва кечиримлилиқ каби эзгу хислатлар амнистия тўғрисидаги қарорда ўзининг тўлиқ ифодасини топганидан далолат беради.

Қарорнинг 5-бандида таққиланган ташкилотлар фаолиятидаги иштироки, улар таркибиде тинчлик ва хавфсизликка қарши ёки жамоат хавфсизлигига қарши жиноятлар содир этганлиги учун биринчи марта

озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилиниб, тузалиш йўлига қатъий ўтган шахсларнинг жазодан озод қилиниши белгиланган бўлса, 6-бандида эса озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилиниб, ушбу амнистия ҳақидаги қарор эълон қилинганга қадар ўталмай қолган жазо муддати уч йилдан кўп бўлмаган шахсларнинг манзил-колонияга ўтказилиши, 7-бандида эса аёллар, жиноят содир этган вақтда 18 ёшга тўлмаганлар, 60 ёшга тўлганлар ва чет эл фуқаролари томонидан содир этилган жиноятлар ҳамда эҳтиётсизлик оқсидида жиноят содир этилган (қарорнинг 8-бандида кўрсатилган чеклашларни ҳисобга олган ҳолда), шунингдек, биринчи марта ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноят содир этганларга нисбатан бўлган барча жиноят ишларининг тугатилиши белгиланган.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, қисқа муддат ичида, амнистия ақтининг 7-бандига мувофиқ, ушбу қарорнинг 1 ва 2-бандларида қайд этилган 1102 нафар шахслар томонидан содир этилган жиноятлар юзасидан олиб борилаётган ишлар тугатилди.

Олий Мажлис Сенатининг "Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн тўққиз йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарорини қўллаш тартиби ҳақидаги Низом талабларига кўра, маъзур қарор таъсирига тушган шахсларга тегишли жиноят ишлари ва материаллар судлар томонидан ҳал этилади.

Маъзур амнистия тўғрисидаги Қарор инсонпарварлик ва бағрикенглиги билан алоҳида ажралиб туради, муқаддам қабул қилинган амнистия ақтларидан ўзининг ҳажми катталиги ва кенглиги билан фарқ қилади. Бинобарин, унинг 1-3-бандлари муқаддам амнистия ақтларига асосан жазодан озод этилганлар кейин қасдан жиноят содир этган шахсларга ҳам қўлланилиши белгиланган.

Шу билан биргаликда, одиллик нуқтаи назаридан амнистия

тўғрисидаги Қарорни қўллаш тартиби айрим чекловларни ҳам кўзда тутди.

Қарорнинг 8-бандида амнистия тўғрисидаги қарорнинг қимматига нисбатан татбиқ этилмаслиги ҳолатлари кўрсатилган бўлиб, шу банднинг "а" кичик бандига кўра, узоқ муддатга ёки умрбод озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилинган, ўта хавфли рецидивист деб топилган, жиноий уюшма таркибиде жиноят содир этган, жазони ўташ тартибини мунтазам равишда бузаётган шахсларга, шунингдек, ўлим жазоси афв этиш тартибиде озодликдан маҳрум этиш тартибиде жазога алмаштирилган шахсларга нисбатан амнистия татбиқ этилмайди.

Шунингдек, қарорнинг 8-банди "б" кичик бандига кўра, қарорнинг 1-бандида ўта оғир турдаги жиноят содир этган шахсларга қўлланилиши мумкин эмас. Қарорнинг 8-банди "в" кичик бандига кўра, қарорнинг 1-4, 6 ва 7-бандлари таққиланган ташкилотлар фаолиятидаги иштироки, улар таркибиде тинчлик ва хавфсизликка қарши ёки жамоат хавфсизлигига қарши жиноятлар содир этганлиги учун судланган шахсларга нисбатан қўлланилмайди.

Қарорнинг 8-банди "в" кичик бандига кўра, қарорнинг 4, 6-бандлари муқаддам амнистия тартибиде жазодан озод бўлган ва яна қасдан жиноят содир этган шахсларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Низом талабларидан келиб чиққан ҳолда амнистия ақтини ўз вақтида, қонуни талаб қилгандай тўғри қўлланилишини, бунда очик-ошкораликни таъминлаш, амнистияни қўллаш билан боғлиқ турли ҳатолликларнинг олдини олиш, амнистияга асосан жазодан озод бўлган шахсларнинг ҳаётга мослашувини таъминлаш, олиб борилаётган ишлар аҳволини мониторинг қилиб бориш ваколатларини амалга оширишлари учун зарур бўлган барча шароитлар яратилиб, бу муҳим масалада улар билан ҳамкорликда фаол иш олиб боришмоқда.

Шовдонбек АЛАЕВ,
Тошкент шаҳар прокуратурининг
ўринбосари

маъзур Қарорнинг ижросига бағишлаб ўтказилган йилгилишларда барча манфаатдор идораларнинг раҳбарларига, тегишли тушунтиришлар ва йўл-йўриқлар берилди. Қарор ижроси билан боғлиқ зарурий тадбирлар режаси ишлаб чиқилди.

Жойлардаги ҳокимликлар, ички ишлар идоралари, соғлиқни сақлаш муассасалари, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорликда амнистия акти асосида жазодан озод этилган шахсларнинг тўлиқ ҳисобга олинишини таъминлаш, ишга жойлаштириш, ёлғиз, ёрдамга муҳтож шахсларни ногиронлар ва қаришлар уйига жойлаштириш, вояга етмаганларни ота-оналарининг, васийлик ва ҳомийлик органларининг назоратига топшириш, зарур ҳолларда уларни тегишли таълим муассасаларига жойлаштириш чораларини кўришмоқда.

Амнистия тўғрисидаги Қарорнинг қўлланилиши тартиб-таомилларида жамоатчилик назорати ва ошкораликни таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳар ҳокимининг Қарори билан тузилган, сенаторлар, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлари, оғбодсман минтақавий вакилларидан иборат ишчи гуруҳларига жазони ўташ жойларига бориш, маҳкумлар билан суҳбатлар ўтказиш, уларнинг шахсий йўлға жилдлари билан танишиш, тергов органлари иш юритувидаги иш ва материаллар билан танишиш, амнистия ақтига оид материалларни ўрганишда ва кўриб чиқишда бевосита иштирок этиш, амнистияга асосан жазодан озод бўлган шахслар билан олиб борилаётган ишлар аҳволини мониторинг қилиб бориш ваколатларини амалга оширишлари учун зарур бўлган барча шароитлар яратилиб, бу муҳим масалада улар билан ҳамкорликда фаол иш олиб боришмоқда.

Билим ва масъулиятни ошириш йўлида

Прокуратура органлари зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришда қадрларни тўғри танлаш, тайинлаш, тарбиялаш, уларнинг касб-маҳорати ва малакасини ошириш прокуратура органлари фаолиятини ташкил этишнинг энг муҳим омилларидан бири этиб белгиланган. Шу боис, Республика Қарбий прокуратураси томонидан ёш мутахассисларнинг касбий маҳоратини ошириш, уларнинг ўз ишига бўлган масъулиятини тубдан ўзгартириш, шахсий жавобгарлигини ошириш, ўз ишнинг устаси бўлиб шакллантириш мақсадида бир қатор тадбирлар ўтказиб келинмоқда.

Навбатдаги ана шундай тадбирлардан бири, 2010 йил 16-18 сентябрь кунлари Термиз шаҳрида бўлиб ўтди. Ўзбекистон

Республикаси Қарбий прокуратураси органларида хизматни ўтаб келаётган ёш мутахассислар билан "Қарбий хизматчиларнинг ҳуқуқий маҳоратини таъминлашда қарбий прокуратура органларининг роли" мавзусида амалий-семинар машғулоти ўтказилди.

Машғулотларда ёш мутахассисларга мамлакатимизда хавфсизлик ва барқарорликни, давлатимизнинг ҳудудий яхлитлигини, сарҳадлар дахлсизлигини, халқимизнинг тинчлиги ва оёйсизлигини таъминлаш борасида қарбий прокуратура органларига юклатилган вазифалар, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг "Юксак маънавият-енгилмас куч" асарининг мазмун ва моҳияти ҳамда бугунги ёшларни тарбиялаш-

даги роли, шунингдек, "Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн тўққиз йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2010 йил 28 август кунги Қарорининг мазмун ва моҳияти етказилди.

Бундан ташқари, Термиз Давлат университетининг профессор-ўқитувчилари, Сурхондарё вилоят прокуратураси, Республика Қарбий прокуратурасининг тажрибали ходимлари ҳамда Термиз гарнизонидеги қарбий муассасалар кўмондонлигининг масъул шахслари ёш мутахассислар билан учрашиб, Ўзбекистоннинг иқтисодий, маънавий ва сиёсий салоҳияти, мустақиллик даврида эришилган асосий ютуқлар ва уларнинг аҳамияти, Қуролли Куч-

Б.КУДРАТХОДЖАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Қарбий
прокуратурининг катта ёрдамчиси

лар тизимида ҳамда суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар жараёнида прокуратура органларининг ўрни ва вазифалари тўғрисида сўзлаб берилди.

Амалий семинар машғулотида қатнашган ёш мутахассислар маърузачилардан ўзларини қизиқтирган саволларга тўлақонли жавоб олишди.

Қизгин баҳс-мунозараларга сабаб бўлган ушбу семинар якунида иштирокчилар Термиз шаҳрининг диққатга сазовор жойлари ва тарихий обидалари билан танишдилар.

Саломатлик — бахт, саломатлик — бойлик, тинч ва осуда яшаш эса гўё афсонавий ҳаётбахш ичимлик демакдир. Дарҳақиқат, бу ёруғ оламада энг бебаҳо ва топиламас нарса айнан саломатлик ҳисобланади. Шунинг учун бўлса керак, инсон яралиблики, турли табиат неъматларидан фойдаланган ҳолада узоқ умр кўриш ниятида соғлиги билан ёшаниши ҳам имкон қадар узоқроқ сақлашга ҳаракат қилади.

Инсон саломатлиги — қонун қимоясида

Шу маънода юртимизда ҳам инсон саломатлиги алоҳида эъзозланади. Бу ҳақда Конституциямизнинг 40-моддасида шундай дейилади: "Ҳар бир инсон малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эга". Шу билан бирга таъкидлаш жоизки, истиқлол йилларида Юрбошимизнинг бевосита ташаббуси ва қўллаб-қувватлаши билан мамлакатимиз тиббиёт тизимини ислоҳ қилиш борасида бир қанча истиқболли лойиҳалар ҳамда кенг қўллаш ишлар амалга оширилди.

Тан олиш керак, мамлакатимизда аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, тиббий хизмат сифатини тубдан юксалтириш борасида салмоқли ишлар олиб борилаётган. Фуқароларнинг тиббий ёрдам олиш ҳуқуқи ва унинг қамолатлари, давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларининг инсон саломатлигини сақлаш борасидаги вазифалари қонун ҳужжатларида аниқ белгиланган бўлиб, бу борадаги вазифаларнинг муваффақиятли амалга оширилишига мустаҳкам замин яратди.

Хусусан, Ўзбекистон Республикасининг 1996 йилдаги "Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисида"ги Қонунда соғлиқни сақлаш тизимида инсон ҳуқуқларига риоя қилиниши, аҳоли барча қатламларининг тиббий ёрдамдан баҳраманд бўла олиши, соғлигини йўқотган тақдирда эса, ижтимоий ҳимоя қилиниши мамлакатимизда фуқаролар соғлигини сақлашнинг асосий тамойиллари сифатида белгиланган бўлиб қўйилган.

Айниқса, давлатимиз раҳбарининг 1998 йилдаги "Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури тўғрисида"ги Фармони асосида Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишнинг 1999-2005 йилларга мўлжалланган Давлат дастурининг қабул қилиниши соҳада олиб борилаётган ислохотларнинг янада чуқурлашувига хизмат қилди. Давлат дастури доирасида республикамизда аҳолининг соғлигини сақлаш тизимини халқаро стандартлар талаблари даражасида ташкил этиш, касалликлар профилактикаси, ташхис қўйиш ва даволашнинг энг илғор услублари ва технологияларини жорий этишга алоҳида эътибор қаратилди.

Юрбошимизнинг 2007 йил сентябрдаги "Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш янада чуқурлаштириш ва уни ривожлантириш Давлат дастурини амалга оширишнинг асосий йўналишлари тўғрисида"ги Фармони ҳамда ушбу йил октябрдаги "Республика тиббиёт маъсасалари фаолиятини ташкил этишни тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорининг қабул қилиниши тизимини янада ривожлантириш борасида узоқ ҳаёт дастури амал бўлди.

Ушбу ҳуқуқли ҳужжатлар ижросига биноан, бугунги кунда республикамизнинг барча вилоятларида ягона стандартлар асосида хизмат кўрсатувчи кўп тармоқли тиббиёт марказлари, бирлашма-

лари, мукамал тиббиёт ускуналарига эга, малакали кадрлар билан таъминланган замонавий диагностика марказлари фаолият кўрсатмоқда.

Шунингдек, юртимизда ишлаб турган тўртта ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари қаторига Республика ихтисослаштирилган Акушерлик ва гинекология, Педиатрия, Терапия ва тиббий реабилитация, Дерматология ва венерология, Фтизиатрия ва пульмонология ҳамда Эндокринология илмий-амалий марказлари ҳам қўшилди. Соғлиқни сақлаш тизимининг кўни бугунини ташкил этувчи оилавий поликлиникалар ҳамда кишлоқ врачлик пунктларининг ташкил этилиши ҳамда уларни зарур дори-дармон ва даволаш воситалари билан жиҳозланиши эса фуқароларимиз соғлигининг муҳофазасини таъминлашда муҳим аҳамият касб этади.

Албатта, бу ишларнинг ҳаммаси аввало, инсон ҳаёти ва соғлигини асраш, унинг соғлом, муносиб турмуш кечирishiни таъминлашдек эзгу мақсадларда амалга оширилмоқда.

Аmmo шунинг ҳам алоҳида қайд этиш лозимки, соғлиқни сақлаш маъсасаларининг айрим мансабдор шахслари томонидан қўйлаб қонун бузилиш ҳолатларига йўл қўйилаётгани юртимизда халқимизнинг саломатлиги йўлида амалга оширилаётган кенг миқёсдаги ислохотларнинг самарасига жиддий путур етказмоқда. Мансаб воялатини суиистеъмол қилиш, хизмат вазифасига совуққонларча муносабатда бўлиш, тиббиёт ходимларининг иш ҳақлари ва бошқа ижтимоий тўловларга қўз олаштириш каби иллатларга ошно бўлган бу шахсларнинг бугун бошлари эгик.

Мисолларга мурожаат этсак, Иштихон туман марказий шифонахасининг бош шифокори К.Ачилов уш нафас касбдошлари билан келишган ҳолда тегишли ҳужжатларни қалбақлаштириб, тиббиёт ходимларининг иш ҳақлари ва биринчи даражали тўловлари учун мўлжалланган 104 млн. сўм маблағни талон-тороҳ қилган бўлсалар, Қамашон туман марказий шифонахаси бош шифокори Б.Мойилев ходимларнинг иш ҳақи ва тўловлар учун ажратилган қарийб 75 млн. сўмни ушлаштириб юборган.

Янгийўл шаҳар марказий шифонахасининг бош шифокори В.Абдуллаев эса ҳамкасбларидан ортада қолмасликка ҳаракат қилган бўлса-да, сал бошқачароқ йўлни танлади. У шериклари билан шаҳардаги даволаш ва профилактика маъсасаларида ўтказилган таъмириш ишлари жараёнида 56,2 млн. сўмлик бюджет маблағини талон-тороҳ қилган.

"Қалила ва Димна" номли асарини ўқимаган одамни топиш

қийин бўлса керак. Уша асарда Барзуй ҳақимнинг шундай гаплари келтирилади: "...Яна ўзимга ўзим дедим: "Сен беморларни муолажа қилишдан қолма, "жамоат ҳақимнинг қадрини билмайди", деган гапларга қулоқ солма. Агар бирор одамни ўлим чангалидан қутқариб қолишга муваффақ бўла олсанг, бунинг савоби ҳар нарсадан кўп эканлигини назарга ол. Узоқ давом этган оғир касаллик туфайли бола-чақаси билан ош-нонга муҳтож бўлиб қолган бир одамни муолажа этиш ва унинг саломатлигини қайтариб бериш қанчалик савоб иш эканлигини ким эътироф этмайди?" Аммо бу эътирофни ҳамма ҳам ўзинга муносиб биланермаслиги ҳеч кимга сир эмас. Йўқса, баъзи ҳолларда шифо истаб келган беморлар хизмат вазифаларини суиистеъмол қилаётган айрим шифокорларнинг тамагирликларидан нолиримизлар? Афуски, бунга ҳам мисоллар етарли.

Масалан, Республика шешилинч тез ёрдам илмий маркази Фаргона вилоят филиалининг "Абдоминал хирургия" бўлими бошлиғи А.Султонов беморни жарроҳлик йўли билан даволаш эвазига унинг оила аъзоларидан 200 минг сўм пора олармиди? Ёки Самарқанд вилояти травма оқибатлари ва ортопедия шифонахаси бўлим бошлиғи Ф.Норбадалов ёхуд Андижон шаҳар марказий касалхонаси шифокори И.Хўжамбердиловнинг беморларни даволаш учун тамагирлик қилганликларини қандай изоҳлаш мумкин?

Биламизки, баъзи соҳаларда белгиланган хизмат вазифасига совуққонлик билан ёндашиш салбий оқибатларга олиб келади. Айниқса, тиббиёт тизимида бепарволик ва масъулиятсизликка асло йўл қўйиш мумкин эмас. Афуски, гоҳида ана шундай ҳолатлар ҳам учраб турибди. Агар Косон туман марказий касалхонасига тутиш учун келтирилган Н.Қолировага ҳам ўз вақтида зарур тиббий ёрдам кўрсатилганда, у эҳтимол дунёдан бевақт қўз юмаган бўлармиди? Беморга лозим даражадаги тиббий ёрдамни бериш вақтида касалхонанинг гинекология бўлими бошлиғи Д.Ҳақбердиева ҳамда акушер-гинеколог Н.Еркуловларга нима ҳалақат берди экан? Тахтакўпир тумани "Макпалкол" кишлоқ врачлик пунктида ўз вақтида лозим даражада тиббий муолажадан ўтказилмаган ўш ёшли Ш.Бахитбаевага шешилинч даволаш чоралари кўрсатмаганлиги туфайли оламдан бевақт ўтишида ўзининг доқайдиги сабаб бўлганлигини пункт шифокори А.Нуренова аниқлаб етдикилар? Ёки Республика тез тиббий ёрдам илмий марказининг Самарқанд вилоят филиали нейрорхирург шифокори Р.Фазайеров бош мия жароҳати билан

Тоҳир АЗАМатов,
Бош прокуратура бошқарма
катта прокурори

оғир аҳволда шифонахонага келтирилган Ф.Аллашукуровни ўз вақтида текширувдан ўтказмай, даволаш чораларини кўрмаганлиги туфайли вафот этиши сабабларини бутун мушоҳада этиб кўрдимикан?

Албатта, айбдорлар қилмишларига яраша жавобгарликка тортиладилар. Бироқ инсон умрининг баҳоси бормикан?

Гап инсон саломатлиги хусусида экан, сўнгги йилларда юртимиз аҳолисининг дори-дармон ва тиббиёт анжомларига бўлган эҳтиёжини қондириш, республика истеъмол бозорига сифатсиз дори воситалари кириб келишининг олдини олиш борасида прокуратура органлари томонидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат органлари билан ҳамкорликда амалга оширилган чора-тадбирларни ҳам алоҳида таъкидлаш лозим.

Прокуратура, божхона, миллий хавфсизлик ва ички ишлар органлари ходимларидан иборат ишчи гуруҳлар томонидан фармацевтика фаолиятига оид қонунчилик ижроси юзасидан ўтказилган текширишларда асосий эътибор қалбақлаштирилган, сифатсиз ва истеъмолга яроқсиз дори воситаларининг Республикага кириб келиши ва реализация қилинишига имкон яратётган шарт-шароитлар ҳамда уларнинг олдини олишга қаратилди.

Таҳлиллардан маълум бўлишича, инсон соғлиги ва ҳаётига хавф солувчи сифатсиз ҳамда истеъмолга яроқсиз дори воситалари юртимизга турли йўллар билан кириб келмоқда ва "ҳожатбарор"лар томонидан "қора бозор"ларда сотилмоқда ёки улгуржи савдо билан шугулланувчи шахслар орқали чакана савдо қилувчи дорихоналар тизимига етказиб берилмоқда.

Хусусан, ушбу йўналишда тезкор тадбирлар ўтказилиб, уларда бозорлар ва бошқа жамоат жойларида дори воситаларини ноқонуний реализация қилиш билан шугулланаётган шахслар аниқланган ҳамда уларнинг фаолиятига чек қўйилган. Шунингдек, жами 85,5 млн. сўмлик чет элдан ишлаб чиқарилган турли хил дори воситалари олиб қўйилган.

Булларга мисол қилиб, истеъмолга яроқлилик мuddати ўтиб кетган хомашёлардан 22 турдаги 330,6 млн. сўмлик дори воситалари ишлаб чиқарган "Универсал фарм" АЖ, 2972 лона яроқлилик мuddати ўтган дори воситалари, сифат сертификатсиз 515 килограмм фольга ва 48 килограмм микропеллет воситаларини сотиш мақсадида омборида сақлаган "Нобел-Фармсановат" компанияси,

шунингдек, 254,1 млн. сўмлик яроқлилик мuddати ўтган дори воситаларини сақлаган ва шундан 67 млн. сўмлигини аҳолига сотиб юборган "Биомед" МЧЖ, давлат реестрига киритилмаган 175,5 млн. сўмлик дори воситаларини ноқонуний равишда олиб кирган "Қандиёр ота" корхонаси мансабдорлари ҳамда давлат рўйхатига киритилмаган ва тиббиётда қўллаш ман этилган дори воситаларини Республика ҳудудига олиб кирган Самарқанддаги "Достон-С" МЧЖ мансабдор шахсларининг қилмишларини келтириш мумкин. Текшириш натижаларига кўра жиноят ишлари қўзғатилди.

Қайд этилган бундай жиноят ва қонунбузилишлар ўрганилганда, уларнинг юз беришида сабаб бўлаётган айрим ҳолатлар учун жавобгарликнинг деярли йўқ эканлиги, ўз навбатида тиббий хизмат кўрсатишда учраётган қонунбузилишларни бартараф этиш борасида соҳада олиб борилаётган чора-тадбирларга янгича ёндашушни талаб қила бошлади.

Жумладан, амалдаги Жиноят ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларини сифатсиз ёки қалбақлаштирилган дори воситаларини ёхуд тиббий буюмларини ўтказиш мақсадида ишлаб чиқариш, тайёрлаш, олиш, сақлаш, ташини ёки ўтказиш каби ҳаракатлар учун жавобгарлигини назарда тутувчи норма билан тўлдириб қолганида Бош прокуратура қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига асосан Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Қонун лойиҳаси киритилди.

Шунга кўра, Жиноят кодекси 186-модда ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс 165-модда билан тўлдирilib, 2009 йил 17 сентябрда юқорида қайд этилган ҳаракатлар учун маъмурий ва жиноий жавобгарликни белгилловчи Қонун қабул қилинди.

Айтиш мумкинки, мазкур норманинг киритилиши айниқса, жиноий жавобгарлик хавфи дори воситаларини ноқонуний муомалага киритиш билан боғлиқ ҳаракатларга қарши курашга ўз ҳиссасини қўшади.

Шу билан бирга, Бош прокуратура қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига асосан амалдаги Жиноят кодексининг 113-моддасига тегишли қўшимчалар киритилиб, шахсининг касб юзасидан ўз вазифаларини бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги оқибатида бошқа шахсга ОИВ касаллиги/ОИТСни юктирганлик учун жиноий жавобгарликни назарда тутувчи норма киритилди.

Жиноят кодексининг касб юзасидан ўз вазифаларини бажармаслик ёки лозим даражада бажармаслик оқибатида бошқа шахсга ОИВ инфекциясини юктириш учун жавобгарлигини белгилловчи мессёр билан тўлдирилиши аҳоли учун хавфлилик даражасига қараб, мазкур жиноятлар бўйича тергов-суд амалиётини ислоҳ қилиш ҳамда тиббиёт ходимларини касб юзасидан ўз вазифаларини лозим даражада бажармаганликлари учун жавобгарлигини қучатириш, мазкур касалликнинг олдини олишда қатъий талабларга риоя этиш масъулиятини ошириш имконини беради.

Оқорида турли соҳалардаги бўлгани каби айнан тиббиёт тизимида юз бераётган ислохотлар ҳақида сўз юритилди. Табиийки, улардан қўзланган асосий мақсад инсон ва унинг манфаатларига хизмат қилишдан иборат. Шу маънода, бугун ҳам тиббиётдаги хайрли ишлар изчиллик билан давом эттирилмоқда.

Устозга эҳтиром

Содиқ ЮЛДОШЕВ,
Яхябоб туман прокурори
Норбўга ҒОЗИЕВ,
«Huquq»

— Устоз отангдек улуг, деган гап бежизга айтилмаган, — дейди Бобомурод ака биз билан суҳбатда. — Ўзини дунёга келтирган падали бузруквор фарзанд учун қанчалик эъзозга сазовор бўлса, устоз ҳам шу қадар эъзозланишга лойиқдир. Шу маънода Ботир ака Калонов ва Олим ака Худойкуловлар менга касб сирларини ўргатгани, берган ўғитлари ҳеч қачон ёдимдан чиқмайди. Уларнинг оталарча ғамхўрликлари, йиқилганда суюганликлари туфайли ҳаётда ўз ўрнини топдим.

Ботир ака олдиларига келган ҳар бир кишини, у ким бўлишидан қатъи назар, илиқ қарши олар, ерданларини аямас, бир пилла Ҳофиз кептасмасдилар. «Авалло инсонларга, сўнг ҳужжатларга эътиборли бўл!» деб кўп ўқитардилар. Шу даражада етишмда менга сабоқ берган ва тўғри йўл кўрсатган устозларимдан гоҳат миннатдорман. Не бахти, пенсияга чиқиб, 63 ёши қаршилаган бўлсам-да, устозим Ботир ака билан бугун ҳам бирга ишлаяпман. У киши Республика Бош прокуратураси Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Марказининг раиси сифатида фаолият юритаётган бўлсалар, мен шу Марказнинг Қашқадар виллояти бўлими бошлиғиман...

Бобомурод Анваров 1947 йил 19 майда Қашқадар виллоятининг Қамати туманида тавалуд топти. У болалиқдан зехли, билимга иштиушчан ва тиришқоқ эди. 1966 йилда Қарши педагогика билим юртини битириб, мактабда бошланғич синф ўқувчиларига дарс берди. 1966-1969 йилларда Ленинград (ҳозирги Санкт-Петербург) шаҳридаги ички ишлар қўшинларида ҳарбий хизматини ўтади. Жазони ўташ жойларида навбатчиликда туриб, ноҳақ қамалган беайб маҳбусларни кўриб ва ҳуқуқшунос бўлиш ниятини кўнглига тугди. Шу ният, шу оруз, шу интилиш уни Тошкент Давлат университетининг юридик факультетига ўқишга етказди. Бобомуроднинг тиришқоқлиги, билимдонлиги ва қатъиятчилиги уни университетда ўқиш ва кейинги иш жараёнида ҳам кўп асқотди. 1975 йилда ўқишни муваффақиятли тавомиллаб, Қарши шаҳар прокуратурасида иш ўрганиш сифатида фаолиятини бошлади. 1976-1979 йилларда Қарши шаҳар прокуратураси катта терговчиси, 1979-1985 йилларда виллоят прокуратураси тергов бўлими бошлиғи, 1987-1989 йилларда Қарши шаҳар судининг раиси, 1989-1991 йилларда виллоят адлия бошқармасининг бошлиғи, 1991-1995 йилларда виллоят прокурорининг биринчи ўринбосари, 1995-1999 йилларда Қарши тумани, 1999-2005 йилларда эса Чироқчи тумани прокурори, 2005-2007 йилларда виллоят прокуратураси иқтисодий

жиноятчилиги ва коррупцияга қарши курашиш бўлими терговчиси вазифаларида ишлади. У қасрда ва қайси лавозимида ишламасин, ўз иймон-этиқодига содиқ қолиб, ҳақиқат тарафиди бўлиб келди.

— Сизнинг наздингизда прокуратура ходими қандай бўлиши керак? — деган саволимизга Бобомурод ака шундай жавоб берди:

— 1992 йилда “Прокуратура тўғрисида”ги Қонун қабул қилинди ва 2001 йилда давр талаби билан унинг янги тахрири амалга оширилди. Уни қабул қилиш жараёнида Президентимиз Ислоҳ Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи чакриқ олтинчи сессиясидаги маърузасида шундай деган эди: “Прокуратура қонунини, унинг талабларини қатъий ҳимоя қилувчи идора ҳисобланади. У ҳуқуқий ислохотларни ўқатишда ҳуқуқий давлат, демократик жамият қуриш ишида ҳал қилувчи ўрин тутди”.

Зиммасига ана шундай ўта масъулиятли вазифа юклатилган прокуратура ходимлари, аввало, чукчур билимли, қолаверса, юксак маънавият ва маданиятга бўлишлари даркор. “Прокуратура тўғрисида”ги Қонуннинг 43-моддасида ҳам бу ҳақда “Прокуратура органларида прокурорлар, терговчилар ва иш ўрганивчилар лавозимига олий юридик маълумотга эга, зарур касбий фазилатлари бўлган, зиммаларига юклатилган хизмат вазифаларини бажаришга соғлиғи имкон берадиган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тайинланади”, дейилган.

Ушбу талаб ҳалқимизнинг қонунчилик тизимида хос кўп асрлик анъаналар, ҳусусан, Абу Наер Форобийнинг “Фозил шаҳар аҳолисининг фикрлари” асариди мезонларга ҳам, буюк Соҳибқироннинг “Темур тузуклари”даги тамойилларга ҳам мувофиқ келади.

Прокурор, терговчи ёки бошқа мансабдор шахс ўз касбининг ва ижтимоий назаридан эмас, балки виждон амрига кўра бажарадиган кишигина бошқалар тақдирини ҳал қилиш учун маънавий ҳуқуққа эга бўлади.

Бобомурод ака яхши китобларни йиғиб, ўз кутубхонасини доимо бойитиб келди. Ўзи ўқиб баҳраманд бўлган китобларни бошқаларга ҳам тавсия этиб, маърифатини тарғиб этишга ҳаракат қилади. Жаҳон миқёсида рўй бераётган бирор воқеа, ҳодиса ёки янгилик унинг эътиборидан четда қолмайди. Шу сабабли фақат ҳуқуқий мавзуда эмас, балки қайси фан, қайси мавзу бўйича суҳбат курсангиз ҳам бемалол сиз билан баҳс юритиб, ўз фикрини айта олади. Мабоодо, сиз баҳс юритиладиган мавзуда етарлича билимга эга бўлмасангиз, ўзини кўрсатмасдан, оғиритмай сизга у ҳақда атрофлича тушунча беради. Билимдан ўзгаларни баҳраманд этувчи кишилар эса энг оқил ва савобга ботган ҳисобланиб, ҳақиқат эҳтиромга сазовор-

лардир. Шу абадий тушунчанинг мавжудлигинданмики Бобомурод ака шоғирларига ўз тажрибасини ўргатганидан оғринмайди, балки мамнунлик ҳиссини туйди. — Юрист иш фаолияти жараёнида ўз вазифасини тўлақонли уладлашда олий ўқув юртида олган назарий ва амалий билимларига таянади, албатта, — дейди Қашқадар виллояти прокурорининг ўринбосари Тоғмурод Муродов. — Ҳар бир соҳанинг ўзига хос ҳусусияти, нозик ва жумбоқли жиҳатлари борки, амалиётда айрим муаммоларнинг ечимини топиш учун бевосита катта тажриба ва билимга эга бўлган кишига мурожаат этишга тўғри келади. Шу тарзда устоз-шоғирд анъаналари вужудга келади. Шу маънода мен ҳам иш жараёнида устоз Бобомурод ака Анваровдан кўп нарсга ўрганганман.

— Прокурор инсонларвар, ҳушғеъ бўлиши, ҳар бир ишда фақат жиноятчини эмас, балки бу иш орасида мураккаб ички кеинималари билан турган терик инсонни кўра билиши шарт, — дея ўнгит беради Бобомурод ака биз шоғирларига, — дейди Му-борак туман прокурори Баҳром Тоштемуров. — У киши шоғирларидан вақтини ҳам, билимини ҳам аямайди. Талабчан, ўз устиди тинимсиз ишлайди, изланади ва шоғирларидан ҳам шуни талаб қилади. У қонунни мукамал билладиган, тафаккури кенг, мулоҳазали инсон. Бобомурод ака бизларга “прокурорликни мансаб деб эмас, балки масъулият, деб тушунинглар” дея ўқтирарди.

Бобомурод Анваров ана шундай аjoyиб хислатларга эга бўлган инсон. Дарвоқе, Бобомурод аканинг яна бир сифати сал бўлмаса хотирамиздан кўтарилай дебди. У самбо ва дзю-до бўйича спорт устаси, бир неча марта Республика чемпиони, Тожикистон Республикасининг Душанбе шаҳрида ўтказилган Бутуниттifoқ турнири ғолиби, ўзбек туй даяраларининг елкаси ер кўрмаган полвони ҳам бўлган.

Устозлар ҳақида қанча кўп ва ҳўп гапирсак, ҳам дил тубида самимий эҳтиром туйғулари тўлиб-тоғиб туради. Қайси бир машҳур киши ёки арбоб бўлмасин, уни катта ҳаёт йўлига олиб чиққан эг зот устози бўлган. Балки шу боисдир бирор-бир касб эгаси яхши иши ва яхши амаллари билан эл назарига тушса, “Таълим берган устозингга раҳмат!” дейишади.

Ҳа, азалдан устозлар доимо эъзоз, иззат-ҳурматда бўлганлар. Шу боис ҳам Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий, Мирзо Улугбек ва Али Қушчиларнинг устоз-шоғирдлик муносабатлари авлодларга ибрат бўлиб қолди.

Бобомурод аканинг умр йўли, иш фаолияти Вангана салоқат билан хизмат қилишининг ёрқин намунаси. Устозга “яқинларингиз бахтига доимо соғ бўлинг, ҳамиша яхшиларига ёндашинг, эзгу ишларга эш яшанг, фарзандларингиз ва набираларингизнинг орзу-ҳавасини, камолини кўринг”, дегимиз келади.

Халқ назарига тушган ҳуқуқшунос олим

Гулчеҳра РАЗЗОҚОВА,
СВОЖДЛҚК Департаментининг Тошкент виллоят бошқармаси катта инспектори

Мустақиллигимиздан кейин ҳуқуқшунос олимларининг олдинга ҳуқуқий муаммоларни тубдан қайта кўриб чиқиш вазифаси қўйилган эди. Белгиланган вазифалардан келиб чиқиб, ҳуқуққа қадрият сифатида қараб, унинг жамият тараққиётида тутган ўрни ҳамда кишилар ўртасида амал қиладиган ҳуқуқий муносабатларни миллий истиқлол гоёси руҳидан келиб чиқиб илмий талқинот ишларини олиб борган фан фидойиларидан бири профессор Зиёдулла Муқимовдир. Зиёдулла Муқимов истиқлол йилларида сермахсул меҳнат қилган, ҳуқуқшунос олим, шунинг билан бирга моҳир касб эгаси ҳисобланади. У билимини ва тажрибасини асосан Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат Университети талабаларига таълим-тарбия беришга, илм-фан тараққиётига ва етук кадрлар тайёрлашдек муқаддас ишга сарфлаган. Меҳнат фаолиятини Давлат ҳуқуқ кафедрасида ўқитувчиликдан бошлаб, доцент, сўнгра профессор лавозимида ишлаб, талабаларга чет мамлакатлар давлати ва ҳуқуқи тарихи, Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқи тарихи, Давлат ва ҳуқуқ назарияси фанларидан сабоқ бериб келмоқда.

Зиёдулла Муқимовнинг ташкилотчилик ва жамоатчилик фаолияти ҳам ибратга сазовордир. Бир неча йиллар мобайнида факультет де-кан сифатида ишлаган даврида факультетнинг ҳар томонлама тараққий топишига бош-қош бўлди, бевосита раҳбарлигида бир неча кафедра ташкил қилинди ва лаёқатли дарс берадиган тажрибали кадрларнинг жамланмаси ташкил этилди. Оқибатда факультетнинг салоҳияти тобора юксалиб борди.

Профессор Зиёдулла Муқимов ҳуқуқшунос олим сифатида ҳам қонунчилигимиз ривожини таъминлашда, халқ оmmasининг ҳуқуқий саводхонлигини оширишда фидойилик намунасини кўрсатиб келмоқда. У Республика илмий жамоатчилиги орасида сермахсул олим сифатида эъзозланади. Унинг 160 га яқин илмий мақолалари матбуотда эълон қилинган, монографиялари, дарсликлари китоб шаклида нашрдан чиққан. “Чет мамлакатлар давлати ва ҳуқуқи тарихи”, “Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқи тарихи курсини ўрганиш юзасидан методик тавсиялар”, “Ҳуқуқ асослари”, “Тарихий ҳуқуқий атамалар лугати”, “Чет мамлакатлар давлати ва ҳуқуқи тарихи”, “Юридик атамалар ва иборалар лугати”, “Ўзбекистон ҳуқуқининг тарихий манбалари”, “Қилич ва қалам соҳиблари”, “Мовароуннаҳр фикҳ мактаби”, “Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқи тарихи” 1-қисм, “Алп Эр Тунга эъзозлана арийдй” каби рисо-лалар, монография, дарслик ва ўқув қўлланмалари устознинг яратган йирик зарворли ишларини қамраб олади. Бу илмий талқинот иш-лари кенг жамоатчилик томонидан юқори даражада баҳоланган. Чунки устознинг илмий ишларида ҳуқуқшуносликнинг энг долзарб масала-ларидан бўлган ҳуқуқнинг гоёвийлиги, халқчилиги, замонавийли-ги, миллийлик, анъанавийлик, илмийлик, ҳуқуқий таъсир масала-лари маҳорат билан ёритилган. Айниқса, Зиёдулла Муқимовнинг олий ўқув юртларининг талабалари учун дарслик ва ўқув қўлланмалари яра-тиш соҳасидаги узлуksиз олиб борган меҳнатининг самарасини ало-ҳида таъкидлаш лозим. Жумладан, унинг “Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқи тарихи” ва “Чет мамлакатлар давлати ва ҳуқуқи тарихи” китоблари йиллар давомида университет ва олий юридик ўқув юртлари талабалари учун дарслик, ўқув қўлланма вазифасини бажариб келмоқда.

(Давоми 16-бетда/)

Устозлар эъзозланган юрт

Ҳар қандай мамлакатнинг келажаги ва истиқболи аввало, унда камол топиб келадиган ёш авлод ва уларнинг тарбияси билан белгиланади. Бу жараёнда, энг аввало, ўқитув-чилар, устоз ва мураббийлар, уларнинг фидокорона меҳнати муҳим ўрин тутди.

Устозни эъзозлаш, “Устоз отангдай улуг” дея уларга эҳти-ром кўрсатиш халқимизнинг ўзига хос фазилатларидандир. Бундай ҳурмат-эҳтиромга эса умрини ёшларни тарбиялашга бағишлаган, бу вазифани ўзи учун муқаддас бурч сифатида қабул қилган инсонларгина са-завор бўладилар.

Шу маънода, истиқлолга эришган Ўзбекистонда ўқитув-чилар, устоз ва мураббийлар-нинг жамиятдаги ўрни ва мав-қеини мустаҳкамлаш борасида давлат аҳамиятига молик қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Давлатимиз Раҳбарининг устоз-мураббийларнинг ижтимо-ий ҳаётдаги ўрнини мустаҳкам-лаш борасидаги Фармонлари, ҳукумат қарорлари бунда дасту-

Бехзод АХМЕДОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси
катта назори

ридамал бўлиб келмоқда.

“...Шоғирдан оқибат кут-моқчи бўлсанг, аввал ўзинг унга меҳр кўрсат”, деган ҳикмат за-мирида олам-олам маъно яши-рин. Оқибат - биз учун ўта мил-лий қадрият. Ҳеч бир миллат фарзанди ўзига таълим берган, ҳунар ўргатган муаллим, устоз-ларига ўзбек боласидек оқибат-ли бўла олмайд. Бу ҳам, шуб-ҳасиз, устозларимизнинг маъ-навияти меvasидир.

Эртага ҳаммамиз учун қадр-ли бўлган шодиёна — “Ўқитув-чиларлар ва мураббийлар кун”и нишонлаймиз. Шу фурсат-дан фойдаланиб, юртимизда фа-олият юритаётган ҳамда кекса-лик таштини сурётган жамкии устозларни чин дилдан табрик-лайман. Уларга сиҳат-саломатлик ва жамиятимиз равнақи учун олиб бораётган ишларида му-ваффақиятлар тилаб қоламан.

Қонунга зид иш фош бўлмай қолмайди

Давлат солиқ сиёсати-нинг амалга оширили-шини таъминлаш, солиққа тортиш базасини кенгайти-риш, солиқ тўловчиларнинг қамраб олиниши ва ҳисоби тўлиқлигини таъминлаш, со-лиқларни тўлашдан бўйин товлаш ва қочиш мумкин бўлган каналларни фош этиш борасида Ўзбекистон Респу-бликаси Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚК Де-партаментининг Андижон вилоят бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлиmlари томони-дан жорий йилнинг ўтган дав-рида бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Натижада 93 та ҳолатда ЖКнинг 184-моддаси билан жиноят ишла-ри кўзгатилиди. Давлат бюд-жетига 2768,3 млн. сўм қўшимча солиқ ва 297,2 млн. сўм молиявий жарималар қўлланилиб, шундан 861,3 млн. сўми ундирилди. Шу-нингдек, Ўзбекистон Респу-бликаси Вазиrлар Маҳкамаси-нинг "Пул маблағларининг банкдан ташқари муомаласи-ни янада қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш борасида амалга оширилган тадбирлар натижасида 24.024,1 млн. сўмлик ноқо-нуний нақд пул айланмалари аниқланиб, 54 та ҳолатда жи-ноят ишлари кўзгатилиди.

Андижон ҳузиридаги масъ-улияти чекланган жамиятлар-дан бирининг мансабдорлари ўзаро жиноий тил бирикти-риб, ОАТБ "Агробанк" Пахта-обод туман филиалида ҳисоб рақамини очишади. 2009 йил 1 ноябрдан 2010 йилнинг 12 февралига қадар 2.230,4 млн. сўмлик дебет ва 2.259,1 млн. сўмлик кредит айланмасини

амалга оширишади. 1.560,6 млн. сўмлик махсулотларни нақд пулга сотиб, сотувдан тушган пулни банк муассаса-сига топширмай ўз эҳтиёжла-ри учун сарфлаб юборишади.

Бундан ташқари, Ўзбекис-тон Республикаси Президен-тининг 1245-сонли Қарори-га кўра, улгуржи савдо кор-хоналари учун 5 фоизли аванс тўлови жорий қилинган бўлса-да, жамият ҳамда унинг асосий ҳисоб рақами-га хизмат кўрсатувчи ОАТБ "Агробанк" Пахтаобод фили-али томонидан жамиятнинг аванс тўловларини жамлови ҳисоб рақамига тегишли аванс пулларида тўловлар-ни ушлаб қолишда қинғир-ликка йўл қўйилади. Яъни, 2010 йилнинг январь-фев-раль ойларига 1.266,6 млн. сўмлик улгуржи савдодан 63,3 млн. сўм аванс тўловла-рини ушлаб қолиш ўрнига, 10,7 млн. сўм ушлаб қолина-ди. Яъни, белгиланган миқ-дордан 52,5 млн сўм кам ўтказилиб, бу билан тўлов мажбурияти юзага келган даврда сунъий равишда тўлов қобилиятини йўқотиб, солиқ ва тўловларни тўлашдан бўйин товланади.

2009 йилнинг 9 ойи якуни бўйича Андижон шаҳар ДСИ-

га топширилган ҳисоботлар бўйича 2010 йил 12 февраль кунига солиқ ва мажбурий тўловлардан 10,0 млн. сўм боқиманда қарз мавжуд бўлиб, солиқ тўловларини тўламасдан бюджетга жуда кўп миқдорда зарар еткази-лади.

Савдодан тушган пуллари кассага эмас, кассага урган-лардан яна бири "Ёғди эле-гант" МЧЖ мансабдорлари ҳисобланади. Жамият томо-нидан амалга оширилган мо-лия-хўжалик фаолиятида 581.458,2 минг сўмлик товар-лар кириш ҳужжатлари мавжуд бўлмаган ҳолда сотиб юбо-рилган. 576.908,6 минг сўмлик савдо пуллари назор-ат-касса машинасига кириш қилинмаганилиги, банк айлан-масига асосан 1.496.845,1 минг сўм улгуржи савдосига нисбатан 5 фоиз ставкада 74.842,3 минг сўм ягона солиқ ҳисобланиши кераклиги аниқланди. Текширишда то-вар айланмаси — сотишдан тушган тушум суммасини 706.640,1 минг сўмга камай-тириб кўрсатиб, 35.332,0 минг сўм ягона солиқ сумма-сини ҳисоботлардан яширган-лиги, бошланғич бухгалтерия ҳужжатлари бўйича бухгалте-рия ҳисоби Ўзбекистон Рес-

Эркинжон ХОЛМАТОВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг
Андижон вилоят бошқармаси
бошлиғи

публикасининг 1996 йил 30 август кунги "Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида"ги Қонун талабларига асосан юритил-магани, жамият ва ташкилот-лар билан молиявий алоқалар бўйича, иш ҳақи ҳисоби, газна китоби ва бошқа бухгалтерия иш фаолиятида юритилиши лозим бўлган китоблар очил-маганилиги аниқланган. Анди-жон вилоят хўжалик судининг 2010 йил 13 май кунги ҳал қилув қарорига асосан жами-ятга нисбатан 1.291.112,7 минг сўм молиявий жарима қўлланилган. Ушбу ҳолат юза-сидан жиноят ишлари бўйича Хонобод шаҳар суди томони-дан Ойбек Мадалиев ва Ота-бек Мадалиевлар айтили деб топилди ва қонунда белгилан-ган тартибда жазо чоралари кўрилди.

Бошқарма, шаҳар ва туман бўлиmlари томонидан олиб борилаётган тартиб тадбир-ларига қарамай, фуқаролар-нинг қонунга хилоф равишда "тадбиркор"лик билан шугул-ланиш ҳолатлари ҳамон учра-моқда. Илҳомжон Қобулов

бирон тайинли касб-корни ўрганмаганига пушаймон бўлди. Лекин ёшлигида вақ-тини беҳуда ўтказди. Ойилли бўлган, рўзгорни юргизишга келганда боши қотди. Шунда маҳалладошларидан бири:

— Уйингга хумдон курсанг бўлмайдингми?, — деди.

— Бўлади. Лекин бунга ҳам пул керак-ку?

— Бошлаб, ишни юргизгу-нингга пул бериб тураман.

— Раҳмат, ака. Эпларми-канман?

— Бунақа ўтирганинг билан биров бир сўм берармиди?

Илҳомга маҳалладошининг гапи таъсир қилиб, астойдил ишга киришди. Уйига иккита хумдон қурди. Оҳақ ишлаб чи-қариш учун керакли нарсалар-ни олиб келди.

Газга улашишга келганда ҳам қонунга хилоф йўлни тут-ди. Ўзбошимчилик билан ула-ниб олди. Ноқонуний иш фош бўлмай қолмас экан. Бўлими-миз ходимлари томонидан ўтказилаётган тадбир чоғида Илҳомжоннинг оҳақ чеҳи аниқланди. Унинг хонадонидан газ трубалари ва шланг-лар ҳамда горелкалар билан бирга 1 тонна оҳақ далилий ашё сифатида олинди. Мута-хассислар ҳулосасига кўра, Илҳомжон томонидан газ кор-хонасига 3 млн. 672 минг сўмлик зарар етказилганлиги аниқланди.

Унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегиш-ли моддалари билан жиноят иши кўзгатилиди. Суриштирув давомида И.Қобулов келти-рилган зарарнинг бир қисми-ни ва суд давомида қолган қисмини тўлади. Унга суд то-монидан тегишли чора кў-рилди.

Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки кунлариданоқ мамлака-тимизда иқтисодиётнинг ғоят му-ҳим соҳаси бўлиш кичик бизнес-ни ривожлантиришни рағбатлан-тиришга, хусусий тадбиркорлик ҳуқуқларининг кафолатлари ва кучли ҳимоя тизимини мустаҳкам-лашга катта эътибор бериб келин-моқда.

Бунинг боиси шуки, ижтимоий бўйналтирилган замонавий бо-зор иқтисодиётида кичик бизнес му-ҳим ўрин эгаллайди. Энг аввало, кичик бизнес бозор конъюктураси ўзга-ришларига тез мослаша олишга, ис-теъмолчиларнинг талаб-эҳтиёжлари қандай ўзгаришига қараб иш тутта билишга қодирдир. Кичик бизнес ра-қобатчилик муҳитини шакллантиради-ки, бусиз бозор иқтисодиётининг ри-вожланишини тасаввур этиб бўлмай-ди. Иккинчидан, кичик бизнес янги иш ўринлари жадаллик билан барпо этилишини, аҳолининг бандлик дара-жаси ўсишини ва унинг даромадлари ошиб боришини таъминлайди. Учин-чидан, кичик бизнес ички бозорни товарлар ва хизматлар билан бойи-тишининг муҳим манбаи ҳисобланади.

Республикада кичик бизнес-нинг роли ва аҳамиятини эътиборга олган ҳолда уни қўллаб-қувватлаш ва янада ривожлантиришни рағбатлан-тиришга қаратилган аниқ-равшан чора-тадбирлар изчиллик билан амалга ошириб келинмоқда. Кейин-ги йилларда тадбиркорлик субъект-ларини "бир дарча" орқали тезлик билан давлат рўйхатидан ўтказиш ти-зими ҳамда бир неча турдаги солиқ-ларни тўлаш ўрнига кичик бизнесни ягона солиқ тўлови шаклидаги сод-далаштирилган солиққа тортиш тизи-ми жорий этилди. Бунда микрофир-малар ва кичик корхоналар учун яго-на солиқ тўлови ставкалари 2008 йил-да 10 фоиздан 8 фоизгача, 2009 йил-

Кичик бизнеснинг катта имкониятлари

дан бошлаб 7 фоиз, 2010 йилда эса 4 фоизгача пасайтирилди. Янгидан ташкил этилаётган кичик ва хусусий корхоналарни қўллаб-қувватлаш учун имтиёзли кредитлаш тизими яратил-ди. Кичик бизнес ва хусусий тадбир-корликни молиялаштириш бўйича их-тисослаштирилган банк - "Микрокре-дитбанк" ташкил этилди. Тадбиркор-лар ҳуқуқларининг ҳимоя қилиниши-ни таъминлаш борасидаги ҳуқуқий нормалар мустаҳкамланди, тадбир-корлик субъектларининг хўжалик фа-олиятига назорат қилувчи идоралар-нинг аралашувини кескин қисқарти-риш чоралари кўрилди.

Хусусан, бу борада Ўзбекистон Рес-публикаси Бош прокуратураси ҳузу-ридаги Солиқ, валютага оид жиноят-ларга ва жиноий даромадларни ле-галлаштиришга қарши курашиш Де-партаментининг Бухоро вилояти бош-қармаси ходимлари томонидан 2009-2010 йиллар давомида жами 423 та профилактика тадбирлари амалга оширилди. Бундай тадбирлар нати-жасида тадбиркорларга 597,0 милли-он сўмлик кредитлар ажратилишида, 11 та кичик корхона ва 220 та янги иш ўринлари ташкил этилишида ама-лий ёрдам кўрсатилди.

Жумладан, Когон туман бўлимига "Қипчоқ" қишлоғида яшовчи фуқаро Жўрамурод Шеров гишт ишлаб чи-қариш цехининг фаолиятини қонуний

йўлга қўйиш ва янги иш ўринлари яратиш ҳамда ишлаб чиқаришни ри-вожлантириш учун давлат рўйхатидан ўтказиш ва кредит маблағлари ажра-тилишида амалий ёрдам берилиши-ни сўраб мурожаат қилди. Бўлим хо-димлари томонидан кўрсатилган ама-лий ёрдам натижасида фуқаро Ж.Ше-ров раҳбарлигида "Когон шербек сав-доси" масъулияти чекланган жамия-ти ташкил қилинди. Ушбу жамиятга ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун "Микрокредитбанк"нинг Когон туман филиалидан 50 миллион сўмлик кредит ажратилишига эриши-либ, янги 10 та ишчи ўрни яратилди.

Бу каби ҳайрли ишларни бошқа ту-манлар мисолида ҳам қўришимиз мум-кин. Хусусан, Жондор туман бўлимига "Одил Текстил сервис" хусусий корхонасига раҳбари Ҳамид Очилов ёрдам сўраб мурожаат қилди. Маълум бўлишича, у тумандаги "Далмун" қишлоқ фуқаролар йиғини "Хўжалик" қишлоғида бўз ишлаб чиқариш учун цех ташкил этиб, 12 та асбоб-ускуна ўрнатган, лекин ҳозирги кунга қадар айланма маблағларни шакллантириш имконияти бўлмаганили боис мазкур корхона фаолият кўрсата олмаган. Унга янги иш ўринлари яратиш ва ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун кре-дит маблағлари зарур эди.

Мазкур корхонанинг фаолиятини тиклаш, ривожлантириш мақсадида

Ақобир АҲМЕДОВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг
Бухоро вилоят бошқармаси бошлиғи ўринбосари

бўлим ходимлари томонидан кўрсатилган амалий ёрдам натижасида хо-маш махсулотлари сотиб олиш учун "Агробанк"нинг Жондор туман фили-алидан 20 миллион сўм қўшимча маб-лағ ажратилди ва қўшимча равишда 10 та янги иш ўринлари ташкил этилди. Жаҳон тажрибаси шундан далолат берадики, айна кичик бизнес, хусу-сий тадбиркорлик дунё молиявий-иқтисодий инқирозининг салбий оқибатларини бартараф этишда энг самарали восита, аҳоли бандлигини таъминлаш, унинг даромадлари ор-тиб боришининг муҳим омили ҳисоб-ланади.

Ўзбекистон Республикаси Прези-дентининг қарорларида назарда ту-тилган чора-тадбирларни амалга оши-риш, шубҳасиз, кичик бизнесни жа-дал ривожлантириш, хусусий тадбир-корлик фаолиятини муваффақиятли ташкил этиш ва юритиш, уларнинг мамлакат иқтисодиётидаги, ижтимо-ий-иқтисодий ривожланишининг ғоят муҳим, устувор вазифаларини ҳал этишдаги ролини ошириш учун яна ҳам қулай шарт-шароитларни яратиб беради.

Хорижий давлатнинг ваколатли органи ушлаб берилиши лозим бўлган шахсни ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолатлар туфайли қабул қилиб олиши мумкин бўлмай қолган ва бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасини ёзма равишда хабардор қилган тақдирда, топшириш санаси кўчирилиши мумкин. Агар Ўзбекистон Республикасининг ваколатли органи ушлаб берилиши лозим бўлган шахсни ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолатлар туфайли топшириши мумкин бўлмай қолса, топшириш санаси ўша тартибда кўчирилиши мумкин.

608-модда. Ушлаб берилган шахсни транзит тарзида ўтказиш

Хорижий давлат ваколатли органининг учинчи давлат томонидан мазкур органга ушлаб берилган шахсни Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит тарзида ўтказиш тўғрисидаги илтимосномаси ушбу Кодекснинг 601 ва 603-моддалари талабларига риоя этилган ҳолда кўриб чиқилади.

609-модда. Ашёларни топшириш

Шахсни хорижий давлатнинг ваколатли органига ушлаб беришда жиноят курали бўлган ашёлар, шунингдек жиноят изларини ўзида акс эттирган ёки жиноий йўл билан топишган ашёлар топширилади. Бу ашёлар шахсни ушлаб бериш унинг вафот этганлиги ёки бошқа сабаблар туфайли амалга оширилиши мумкин бўлмай қолган тақдирда ҳам мазкур органнинг илтимосига биноан топширилади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган ашёларни топшириш, агар мазкур ашёлар бошқа жиноят ишини юритиш учун зарур бўлса, вақтинча кечиктириб турилиши мумкин.

Учинчи шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш учун ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган ашёларни топшириш хорижий давлат ваколатли органининг жиноят ишини юритиш тамомланиши билан ашёларни қайтариш тўғрисидаги кафолатлари мавжуд бўлган тақдирдагина амалга оширилади».

2-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2010 йил 28 сентябрь
№ УРҚ—262

Ўзбекистон Республикасининг Қ О Н У Н И

Судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлиги тартиби такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят- процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимча киритиш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2010 йил 30 июлда
қабул қилинган
Сенат томонидан 2010 йил 28 августда
маъқулланган

«Халқ сўзи» газетасининг 189-сонидан олинди

қайси давлатга ушлаб бериш кераклиги тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори қабул қилади. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси қабул қилинган қарор тўғрисида ўзига нисбатан қарор қабул қилинган шахсни йигирма тўрт соат ичида ёзма равишда хабардор қилади ва унга мазкур қарор устидан ушбу Кодекснинг 602-моддасига мувофиқ шикоят қилиш ҳуқуқини тушунтиради.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор ўзига нисбатан қарор қабул қилинган шахс ёзма равишда хабардор этилган пайтдан эътиборан ўн сутка ўтиши билан кучга киради. Қабул қилинган қарор устидан шикоят қилинган тақдирда, шахсни ушлаб бериш суднинг ажрими қонуний кучга киргунига қадар амалга оширилмайди.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш муддати ўтган ёки суднинг ажрими қонуний кучга кирганидан кейин Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси қабул қилинган қарорни, суднинг ажримини ижро этиш учун Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигига юборади.

602-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ёки унинг ўринбосарининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарори устидан сўралаётган шахс қамоқда сақланаётган жойдаги жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Олий судига, жиноят ишлари бўйича вилоят ёки Тошкент шаҳар судларига мазкур шахс ёхуд унинг ҳимоячиси томонидан хабарнома олинган пайтдан эътиборан ўн сутка ичида шикоят қилиниши мумкин.

Сўралаётган шахс қамоқда сақланаётган жойнинг маъмурияти шикоятни олиши билан уни дарҳол судга юборади ва бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасини ёзма равишда хабардор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хабарнома олинган кундан эътиборан уч суткадан кечиктирмай судга Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарорнинг қонунийлиги ва асослилигини тасдиқловчи материалларни юборади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ёки унинг ўринбосарининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарори устидан берилган шикоятни кўриб чиқиш шикоят суд томонидан олинган кундан эътиборан ўн сутка ичида уч

сини Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасига юборади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси қабул қилинган қарор ҳақида хорижий давлатнинг сўровни юрган ваколатли органини ёзма равишда хабардор қилади. Мазкур органнинг илтимосига кўра жиноят иши бўйича узил-кесил қарорнинг кўчирма нусхаси ҳам юборилиши мумкин.

65-боб. Шахсни жиноий жавобгарликка тортиш ёки ҳукмни ижро этиш учун ушлаб бериш

599-модда. Хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисида сўров юбориш

Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида ва халқаро шартномаларида назарда тутилган ҳолларда ҳамда тартибда ёки ўзаролик принципи асосида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хорижий давлатнинг ваколатли органига хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни жиноий жавобгарликка тортиш ёки ҳукмни ижро этиш учун ушлаб бериш тўғрисида сўров юбориши мумкин.

Хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисида ўзаролик принципи асосида сўров юбориш, агар сўров юборилишига сабаб бўлган қилмиш ҳар иккала давлат қонун ҳужжатларига мувофиқ жиноий жазоланадиган қилмиш бўлса ва шахс жиноий жавобгарликка тортиш учун ушлаб берилган тақдирда — уни содир этганлик учун бир йилдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо ёки оғирроқ жазо назарда тутилганда ёхуд шахс ҳукмни ижро этиш учун ушлаб берилган тақдирда — у олти ойдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазога ёки оғирроқ жазога ҳукм қилинганида амалга оширилади.

Хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўровни юбориш зарурияти юзага келганда ҳамда бунинг учун ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида кўрсатилган асослар ва шартлар мавжуд бўлганда, барча зарур материаллар мазкур сўровни юбориш ҳақидаги масалани ҳал этиш учун Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасига тақдим этилади.

Хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўровда қуйидагилар бўлиши керак:

- 1) сўров юбораётган органнинг номи;
- 2) ўзига нисбатан сўров юборилаётган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми, унинг туғилган санаси ва жойи, фуқаролиги, яшаш жойи ёки турган жойи ҳақидаги маълумотлар ва унинг шахси ҳақидаги бошқа маълумотлар, шунингдек имкони борича ташқи кийфаси тавсифи, фотосурати ва шахсни идентификация қилиш имконини беради-

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2013–XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 2, 5-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 12, 269-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5–6, 153-модда, № 7–8, 217-модда; 2001 йил, № 1–2, 11, 23-моддалар, № 9–10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 418-модда; 2006 йил, № 6, 261-модда; 2007 йил, № 4, 166-модда, № 6, 248, 249-моддалар, № 9, 422-модда, № 12, 594, 595, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 177, 187-моддалар, № 9, 482, 484, 487-моддалар, № 12, 636, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 136-модда, № 9, 335-модда, № 12, 469, 470-моддалар; 2010 йил, № 6, 231-модда) қуйидаги ўзгариш ва қўшимча киритилсин:

- 1) **5 – 10-моддалар** чиқариб ташлансин;
- 2) қуйидаги мазмундаги **ўн тўртинчи бўлим** билан тўлдирилсин:

«ЎН ТЎРТИНЧИ БЎЛИМ

ЖИНОЙИ СУД ИШЛАРИНИ ЮРИТИШ СОҲАСИДАГИ ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК

64-боб. Судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлигининг тартиби тўғрисидаги асосий қоидалар

592-модда. Процессуал ҳаракатларни хорижий давлат ҳудудида бажариш тўғрисида сўров юбориш

Ушбу Кодексда назарда тутилган процессуал ҳаракатларни хорижий давлат ҳудудида бажариш зарур бўлганда суд, прокурор, терговчи, суриштирув органи мазкур ҳаракатлар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаролик принциплари асосида хорижий давлатнинг ваколатли органи томонидан бажарилиши тўғрисида сўров киритади.

Ўзаролик принциплари сўров киритилаётганда Ўзбекистон Республика-

2

606-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ушлаб турилган ёки қамоққа олинган шахсни озод қилиш

Ушлаб беришни таъминлаш учун ушлаб турилган ёки қамоққа олинган шахс прокурорнинг қарори асосида дарҳол озод қилиниши керак, агар:

ушбу Кодекс 605-моддасининг учинчи қисмига мувофиқ ушлаб турилган шахсни қамоққа олиш тўғрисидаги илтимоснома у ушланган пайтдан эътиборан уч сутка ичида келиб тушмаган бўлса;

хорижий давлат ваколатли органининг уни озод қилиш зарурлиги тўғрисидаги хабарномаси келиб тушган бўлса;

қамоққа олинган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўров ва унга илова қилинадиган ҳужжатлар хорижий давлатнинг ваколатли органи томонидан қирқ сутка ичида тақдими этилмаган бўлса;

хорижий давлатнинг ваколатли органидан қамоққа олинган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўровга қўшимча равишда сўралган маълумотлар бир ой ичида, хорижий давлат ваколатли органининг илтимоси келиб тушган тақдирда эса икки ой ичида келиб тушмаган бўлса;

унга нисбатан қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш ёки қамоққа сақлаш муддатини узайтириш суд томонидан рад этилган бўлса;

уни ушлаб беришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилинган бўлса;

уни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор суд томонидан бекор қилинган бўлса;

ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисида қарор қабул қилинган шахс уни топшириш учун белгиланган кундан эътиборан ўн беш сутка ичида хорижий давлатнинг ваколатли органи томонидан қабул қилиб олинмаган бўлса, агар бундай топшириш санаси кўчирилмаган бўлса.

Прокурор қабул қилинган қарор ҳақида қамоққа олиш тўғрисида ажрим чиқарган судни ёзма равишда хабардор қилади.

Шахсни ушлаб бериш мақсадида такроран ушлаб туриш ва қамоққа олишга Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисида янги сўров олинганидан кейин йўл қўйилади, ушбу модда биринчи қисмининг еттинчи ва саккизинчи ҳатбошиларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

607-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган ушлаб бериладиган шахсни топшириш

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ушлаб бериладиган шахсни топшириш жойи, санаси ва вақти ҳақида хорижий давлатнинг ваколатли органини ёзма равишда хабардор қилади. Агар мазкур шахс топшириш учун белгиланган кундан эътиборан ўн беш сутка ичида қабул қилиб олинмаса, у қамокдан озод қилинади.

15

ган бошқа материаллар;

3) ўзига нисбатан сўров юборилаётган шахс томонидан содир этилган жиноятнинг ҳақиқий ҳолатлари баёни ва тавсифи, шу жумладан у томонидан етказилган зарарнинг миқдори ҳақидаги маълумотлар, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг қилмиш жиноят деб эътироф этилишига асос бўладиган тегишли моддаси матни;

4) шахсни жиноят ишида айбланувчи тариқасида иштирок этишга, жалб қилиш тўғрисидаги қарор ёхуд ҳукм чиқарилган жой ва сана тўғрисидаги, шунингдек ҳукм қонуний кучга кирганлиги ҳақидаги маълумотлар.

Хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни жиноий жавобгарликка тортиш учун ушлаб бериш тўғрисидаги сўровга шахсни жиноят ишида айбланувчи тариқасида иштирок этишга жалб қилиш тўғрисидаги қарорнинг ва қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш тўғрисидаги суд ажримининг тасдиқланган кўчирма нусхалари илова қилиниши керак. Хорижий давлат ҳудудида бўлган шахсни ҳукмни ижро этиш учун ушлаб бериш тўғрисидаги сўровга қонуний кучга кирган ҳукмнинг тасдиқланган кўчирма нусхаси ва жазонинг ўталмаган муддати тўғрисидаги маълумотнома илова қилиниши керак.

600-модда. Ўзбекистон Республикасига ушлаб берилган шахснинг жиноий жавобгарлиги доираси

Ўзбекистон Республикасига хорижий давлат томонидан ушлаб берилган шахс ўзи ушлаб берилгунча қадар содир этган ва ушлаб берилишига сабаб бўлмаган жинояти учун уни ушлаб берган давлатнинг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, жазоланиши, шунингдек учинчи бир давлатга топширилиши мумкин эмас. Қуйидаги ҳолларда хорижий давлатнинг розилиги талаб қилинмайди, агар:

у ушлаб берган шахс жиноят иши тугатилган кундан эътиборан, ҳукм қилинган тақдирда эса жазо ўталган ёки ҳар қандай қонуний асосга кўра жазодан озод қилинган кундан эътиборан бир ой ичида Ўзбекистон Республикаси ҳудудини тарк этмаган бўлса. Ушлаб берилган шахс ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолатлар бўйича Ўзбекистон Республикаси ҳудудини тарк этиш имкониятига эга бўлмаган вақт бу муддатга қўшиб ҳисобланмайди;

у ушлаб берган шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудини тарк этган, аммо кейин ихтиёрий равишда Ўзбекистон Республикасига қайтиб келган бўлса.

Хорижий давлат томонидан ушлаб берилган шахсга нисбатан жиноят иши бўйича узил-кесил қарор қабул қилган орган унинг кўчирма нусхасини Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасига юборади.

8

Қўриқил чизик

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хорижий давлатнинг ваколатли органини у томонидан ушлаб берилган шахсга нисбатан жиноят ишини юритиш натижалари ҳақида ёзма равишда хабардор қилади. Мазкур органнинг илтимосига кўра жиноят иши бўйича узил-кесил қарорнинг кўчирма нусхаси ҳам юборилиши мумкин.

601-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўровни ижро этиш

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни жиноий жавобгарликка тортиш ёки ҳукмни ижро этиш учун ушлаб бериш тўғрисидаги сўров Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаролик принциплари асосида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси томонидан кўриб чиқилади.

Ўзаролик принциплари Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўровни юборган хорижий давлат ваколатли органининг шунга ўхшаш вазиятда Ўзбекистон Республикаси ваколатли органининг сўровига биноан шахсни ушлаб бериш амалга оширилиши ҳақидаги ёзма ваъдаси билан тасдиқланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш қуйидаги ҳолларда амалга оширилиши мумкин:

агар шахс жиноий жавобгарликка тортиш учун ушлаб берилаётганда содир этилган қилмиш учун Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси бир йилдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазони ёки оғирроқ жазони назарда тутса;

агар ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисида сўров юборилган шахс олти ойдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазога ёки оғирроқ жазога ҳукм қилинган бўлса;

сўровни юборган хорижий давлат ўзига нисбатан сўров юборилган шахснинг фақат сўровда кўрсатилган жинояти учун жиноий жавобгарликка тортилишини ҳамда суд муҳокамаси тугатилган ва жазони ўтаганидан кейин мазкур давлат ҳудудини эркин тарк эта олишини, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг розилигисиз учинчи давлатга чиқариб юборилмаслигини, топширилмаслигини ёхуд ушлаб берилмаслигини, худди шунингдек қийноқларга, зўравонликка, шафқатсиз ёки инсон шайи ва кадр-қимматини камситувчи бошқа тарздаги муомалага дучор этилмаслигини ва унга нисбатан ўлим жазоси қўлланилмаслигини қафолатласа.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ёки унинг ўринбосари томонидан қабул қилинади. Айни бир шахсни ушлаб бериш тўғрисида бир неча давлатнинг сўрови мавжуд бўлганда, шахсни

9

ган ҳукмга ҳавола ва мазкур сўров қўшимча равишда тақдим этилиши кўрсатилиши керак. Шахсни қамоққа олиш тўғрисидаги илтимоснома ушбу сўров юборилгунига қадар почта, телеграф, телекс, факс ёки бошқа алоқа воситалари орқали етказилиши мумкин.

Шахс, агар у бошқа давлат ҳудудида уни ушлаб беришга сабаб бўладиган жиноят содир этган деб гумон қилиш учун қонунда назарда тутилган асослар мавжуд бўлса, ушбу модданинг иккинчи қисмида кўрсатилган илтимосномасиз ҳам етмиш икки соатгача ушлаб турилиши мумкин.

Шахс ушланганидан кейин ички ишлар органларининг ёки бошқа суриштирув органларининг ходимлари олинган материалларни прокурорга тақдим этади, у материалларни ўрганиб чиқади ва ушлаб турилган шахснинг қидирув эълон қилинган шахс эканлиги тўғрисида етарли асослар мавжуд бўлган, шунингдек ушбу Кодекснинг 603-моддасида баён қилинган асослар мавжуд бўлмаган тақдирда, қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш тўғрисида илтимоснома қўзғатиш ҳақида қарор чиқаради ва уни судга юборади.

Прокурорнинг қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш тўғрисида илтимоснома киритиши, унинг судья томонидан кўриб чиқиши, ажрим чиқарилиши, шунингдек судьянинг ажрими устидан шикоят бериш ёки протест билдириш ушбу Кодекснинг 241 ва 243-моддаларида назарда тутилган тартибда амалга оширилади. Шахс қамоққа олинганлиги тўғрисида прокурор Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни қамоққа олиш ҳақида илтимоснома ёки ушлаб бериш тўғрисида сўров юборган ёхуд юбориши мумкин бўлган хорижий давлатнинг ваколатли органини дарҳол ёзма равишда хабардор қилади.

Ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисидаги масала кўрилатган шахсни қамоқда сақлаб туриш муддати кўпи билан уч ойни ташкил этади. Мазкур муддат ушлаб бериладиган шахснинг топширилишини таъминлаш мақсадида, шунингдек хорижий давлатнинг ваколатли органидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўров юзасидан қўшимча маълумотлар талаб қилинган ҳолларда ушбу Кодекснинг 245-моддаси иккинчи қисмида ва 247-моддасида назарда тутилган тартибда узайтирилиши мумкин.

Қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш тўғрисидаги ёки қамоқда сақлаб туриш муддатини узайтириш тўғрисидаги илтимосномани кўриб чиқишда суд тақдим этилган материалларнинг асослилигини, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари ва халқаро шартномалари талабларига риоя этилганлигини ҳисобга олади.

14

этиш учун, ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисидаги қарор қабул қилинган шахсга ва, агар ишда иштирок этган бўлса, унинг ҳимоячисига маълумот учун юборилади.

603-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни хорижий давлатга ушлаб беришни рад этиш

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни хорижий давлатга ушлаб беришга қўидаги ҳолларда йўл қўйилмайди, агар:

ўзига нисбатан сўров келиб тушган шахс Ўзбекистон Республикасининг фуқароси бўлса;

сўров юборилишига сабаб бўлган жиноят Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ёки Ўзбекистон Республикаси манфаатларига қарши унинг ҳудудидан ташқарида содир этилган бўлса;

сўралаётган шахсга нисбатан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида айни ўша қилмиш учун қонуний кучга кирган ҳукм ёки суднинг ажрими (қарори) ёхуд ваколатли мансабдор шахснинг жиноят иши қўзғатиши рад этиш ҳақидаги ёки уни тугатиш тўғрисидаги бекор қилинмаган қарори мавжуд бўлса;

сўров юборилишига асос бўлган қилмиш Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига кўра жиноят бўлмаса;

Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ жиноят иши қўзғатиш мумкин бўлмаса ёки тугатилиши лозим бўлса ёхуд муддати ўтиб кетганлиги туфайли ёки бошқа қонуний асосга кўра ҳукми ижро этиш мумкин бўлмаса;

сўралаётган шахсга нисбатан Ўзбекистон Республикасида айни ўша қилмиш учун жиноят иши қўзғатилган бўлса;

ўзига нисбатан сўров келиб тушган шахсга уни сўраётган давлатда ирқи, диний эътиқоди, фуқаролиги, миллати, муайян ижтимоий гуруҳга мансублиги ёки сиёсий эътиқодида кўра таъкиб этилиши мумкинлиги сабабли Ўзбекистон Республикасида бошпана берилган бўлса.

Сўралаётган шахсга нисбатан унинг йўқлигида чиқарилган ҳукми ижро этиш учун Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш, агар ҳукм қилинган шахс ўзининг ҳимояга бўлган ҳуқуқини таъминлаш учун етарлича имкониятга эга бўлмаган деб ҳисоблашга асослар бўлса, рад этилиши мумкин. Агар сўровни юборган хорижий давлат ҳукм қилинган шахсга унинг иштирокида такрорий суд муҳокамаси ўтказилишига бўлган ҳуқуқни кафолатласа, ушлаб бериш амалга оширилади.

Агар Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш амалга оширилмаса, бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Бош про-

12

си Олий суди, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ёки Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг айрим процессуал ҳаракатларни бажаришда хорижий давлатнинг ваколатли органига ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги ёзма мажбурияти билан тасдиқланади.

Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўров:

умумий юрисдикция судлари томонидан амалга ошириладиган жиноят ишларини юритиш билан боғлиқ масалалар бўйича — Ўзбекистон Республикаси Олий суди орқали;

суднинг қарори ёки прокурорнинг розилиги (санкцияси) талаб қилинмайдиган процессуал ҳаракатлар бўйича — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати орқали;

қолган ҳолларда — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси орқали юборилади.

Зарур ҳолларда, ушбу модданинг учинчи қисмида кўрсатилган органлар Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги орқали хорижий давлатларнинг ваколатли органлари билан алоқа боғлайди.

593-модда. Процессуал ҳаракатларни хорижий давлат ҳудудида бажариш тўғрисидаги сўровнинг мазмуни ва шакли

Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровда қўидагилар бўлиши керак:

- 1) сўров юбораётган органнинг номи;
- 2) сўров юборилаётган органнинг номи ва жойлашган ери;
- 3) жиноят ишининг номланиши ва сўровнинг хусусияти;
- 4) ўзига нисбатан сўров юборилаётган шахс тўғрисидаги маълумотлар, шу жумладан унинг тутилган санаси ва жойи, фуқаролиги, машғулотли тури, яшаш жойи ёки турган жойи ҳақидаги маълумотлар, унинг процессуал мақоми, юридик шахс учун эса унинг номи, юридик манзили ва жойлашган ери;
- 5) аниқланиши лозим бўлган ҳолатлар баёни, шунингдек сўралаётган ҳужжатлар, ашёвий ва бошқа далиллар рўйхати;
- 6) содир этилган жиноятнинг ҳақиқий ҳолатлари тўғрисидаги маълумотлар, унинг тавсифи, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг қилмиш жиноят деб эътироф этилишига асос бўладиган тегишли моддаси матни;
- 7) агар жиноят натижасида зарар етказилган бўлса, унинг миқдори тўғрисидаги маълумотлар.

Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровда уни ижро этиш учун зарур бўлган бошқа маълумотлар ҳам бўлиши мумкин.

3

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида назарда тутилган ҳолларда ёки ўзаролик принципи асосида, процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни ижро этишда хорижий давлат ваколатли органининг вакиллари ушбу Кодекс 592-моддасининг учинчи қисмида кўрсатилган тегишли органлар рухсати билан ҳозир бўлиши мумкин.

Агар процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни ижро этиш мумкин бўлмаса, у ҳолда олинган ҳужжатлар сўровни ижро этишга тўқинлик қилган сабаблар кўрсатилиб, сўровни олган орган орқали, зарур бўлганда эса-дипломатик йўллар орқали хорижий давлатнинг сўровни юборган ваколатли органига қайтариб юборилади.

Агар сўров Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига зид бўлса ёки унинг ижроси Ўзбекистон Республикаси суверенитетига ёхуд хавфсизлигига зарар етказиши мумкин бўлса, у ижро этилмасдан қайтариб юборилади.

596-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида бўлган гувоҳни, жабрланувчини, экспертни, фуқаровий даъвогарни, фуқаровий жавобгарни, уларнинг вакиллари чакорири

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида бўлган гувоҳ, жабрланувчи, эксперт, фуқаровий даъвогар, фуқаровий жавобгар, уларнинг вакиллари Ўзбекистон Республикаси ҳудудида процессуал ҳаракатларни бажариш учун жиноят ишини юритаётган мансабдор шахс томонидан чакоририлиши мумкин.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган шахсларни чакоририш тўғрисидаги сўров ушбу Кодекснинг 592-моддасида белгиланган тартибда юборилади. Шахсларни чакориришда процессуал мажбурлов чораларини қўллаш таҳдиди бўлмаслиги керак.

Чакорув бўйича келган, ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган шахслар Ўзбекистон Республикасининг Давлат чегарасини кесиб ўтгунига қадар содир этилган қилмишлар учун ёки чиқарилган ҳукмлар асосида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилиши, қамоққа олиниши ёхуд шахсий эркинликнинг бошқача чекланишларига дучор этилиши мумкин эмас. Агар чакорув бўйича келган шахс унинг ҳозир бўлиши чакиртирган мансабдор шахсга бошқа керак бўлмай қолган пайтдан эътиборан ўн беш суткалик узлуксиз муддат ўтгунига қадар Ўзбекистон Республикаси ҳудудини тарк этиш имкониятига эга бўла туриб, шу ҳудудда қолишда давом этса ёки жўнаб кетганидан кейин Ўзбекистон Республикасига қайтиб келса, мазкур иммунитетнинг амал қилиши тугайди.

Хорижий давлат ҳудудида қамоқда сақланаётган шахс, башарти бу

5

Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўров уни юбораётган мансабдор шахс томонидан имзоланади.

Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўров ва унга илова қилинаётган ҳужжатлар сўровни юбораётган органнинг гербли муҳри билан тасдиқланади ҳамда улар юборилаётган хорижий давлатнинг расмий тилига ёки Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида назарда тутилган бошқа тилга таржима қилинади.

594-модда. Хорижий давлат ҳудудида олинган далилларнинг юридик кучи

Хорижий давлат ҳудудида жиноят иши бўйича процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни ижро этиш давомида унинг ваколатли органлари томонидан олинган ёки Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаролик принциплари асосида шахсни жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги сўровга илова қилиниб, Ўзбекистон Республикасига юборилган, белгиланган тартибда тасдиқланган ва топширилган далиллар ушбу Кодекс талабларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси ҳудудида олинган далиллар синга-ри юридик кучга эга бўлади.

595-модда. Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ижро этиш

Суд, прокурор, терговчи, суриштирув органи хорижий давлатнинг тегишли ваколатли органидан келиб тушган, ўзларига белгиланган тартибда топширилган процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаролик принциплари асосида ижро этади.

Агар процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўров келиб тушган орган уни ижро этишга ваколатли бўлмаса, у сўровни ваколатли органга юборади ва бу ҳақда сўров ташаббускорини ёзма равишда хабардор қилади.

Бевосита судга, прокурорга, тергов органига, суриштирув органига процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисида келиб тушган сўров ушбу Кодекс 592-моддасининг учинчи қисмида кўрсатилган тегишли органлар билан келишилган ҳолдагина ижро этилиши мумкин.

Процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни ижро этишда ушбу Кодекс нормалари қўлланилади. Хорижий давлат ваколатли органининг илтимоси бўйича, агар бу Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига зид бўлмаса, хорижий давлат процессуал қонун ҳужжатларининг нормалари қўлланилиши мумкин.

4

Бўлаш мазки

куратураси хорижий давлатнинг ваколатли органини рад этиш асосларини кўрсатган ҳолда ёзма равишда хабардор қилади.

604-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб беришни кечиктириш ва вақтинча ушлаб бериш

Ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисида сўров келиб тушган шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бошқа жиноят учун жиноий жавобгарликка тортилаётган ёки жазони ўтаётган бўлса, уни ушлаб бериш жиноят иши тугатилгунига, ҳукм ижро этилгунига ёки ҳар қандай қонуний асосга кўра жазодан озод қилингунига қадар кечиктирилиши мумкин.

Агар жазони ўтаётган шахсни ушлаб беришни кечиктириш жиноий жавобгарликка тортиш муддати ўтиб кетишига сабаб бўлиши ёки жиноятни тергов қилишга зарар етказиши мумкин бўлса, сўралаётган шахс, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ёки унинг ўринбосари томонидан белгиланган шартларга риоя этиш мажбурияти мавжуд бўлган тақдирда, вақтинча ушлаб берилиши мумкин.

Вақтинча ушлаб берилган шахс жиноят иши бўйича қайси процессуал ҳаракатлар бажарилиши учун ушлаб берилган бўлса, ўша процессуал ҳаракатлар бажарилганидан кейин, бироқ шахс топширилган кундан эътиборан уч ойдан кечиктирмай қайтариб берилиши керак. Ҳар иккала давлат ваколатли органларининг ўзаро ахдлашувига кўра бу муддат шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудида содир этилган жиноят учун ҳукм қилинган ёки қонунга мувофиқ ҳукм қилиниши мумкин бўлган жазо муддатидан ортиқ бўлмаган муддатга узайтирилиши мумкин.

605-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш учун ушлаб туриш ва қамоққа олиш

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисида хорижий давлатнинг ваколатли органидан тегишли тарзда расмийлаштирилган сўров олинганда ва мазкур шахсни ушлаб бериш учун қонунда назарда тутилган асослар мавжуд бўлганда, ушбу шахс ушлаб турилиши ва унга нисбатан қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чораси қўлланилиши мумкин.

Хорижий давлат ваколатли органининг илтимосномасига биноан шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги сўров олингунига қадар ҳам ушлаб турилиши мумкин. Илтимосномада қамоққа олиш тўғрисидаги қарорга ёки қонуний кучга кир-

13

Қўриқш чизилди

шахс ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган шахсларни чақиритиш тўғрисидаги сўровда назарда тутилган процессуал ҳаракатлар бажарилиши учун хорижий давлатнинг ваколатли органи томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида вақтинча ўтказилган бўлса, ушбу моддада белгиланган тартибда қақрилади. Бундай шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўладиган бутун даврида қамоққа сақланаверади. Уни қамоққа сақлашга хорижий давлат ваколатли органининг тегишли қарори асос бўлади. Мазкур шахс сўровга берилган жавобда кўрсатилган муддатларда тегишли хорижий давлат ҳудудида қайтарилиши керак.

Шахсни ўтказиш ёки ўтказишни рад этиш тартиби ва шартлари Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида ёки ўзаролик принциплари асосида белгиланади.

597-модда. Жиноят иши материалларини хорижий давлатнинг ваколатли органига юбориш

Чет эл фуқароси Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноят содир этган, кейинчалик унинг ҳудудидан чиқиб кетган ҳамда процессуал ҳаракатларни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида унинг иштирокида бажаришнинг имкони бўлмаган тақдирда, тергов қилинаётган жиноят ишининг барча материаллари Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасига топширилади. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасига мазкур материалларни хорижий давлатнинг ваколатли органига тергов қилиш учун юбориш тўғрисидаги масалани ҳал қилади.

Жиноят иши материалларига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги ариза, шунингдек далиллар илова қилинади. Ишдаги ҳар бир ҳужжат мазкур жиноят ишини юритаётган органнинг гербли муҳри билан тасдиқланган ва юборилаётган хорижий давлатнинг расмий тилига ёки Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида назарда тутилган бошқа тилга таржима қилинган бўлиши керак.

598-модда. Жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ижро этиш

Хорижий давлат ваколатли органининг хорижий давлат ҳудудида жиноят содир этган ва Ўзбекистон Республикасига қайтиб келган Ўзбекистон Республикасининг фуқаросини жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги сўрови Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси томонидан кўриб чиқилади. Бундай ҳолларда жиноят ишини юритиш ушбу Кодексда белгиланган тартибда олиб борилади. Жиноят иши бўйича узил-кесил қарор қабул қилган орган қарорнинг кўчирма нусха-

6

Бўлаш мазки

нафар судьядан иборат таркибда, очик суд мажлисида прокурор, ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисидаги қарор қабул қилинган шахс ва, агар ишда иштирок этаётган бўлса, унинг ҳимоячиси иштирокида амалга оширилади.

Суд мажлиси бошланишида раислик қилувчи қайси шикоят кўриб чиқилишини эълон қилади, ҳозир бўлган процесс иштирокчиларига уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини тушунтиради. Аризачи ва (ёки) унинг ҳимоячиси шикоятни асослаб беради, шундан сўнг сўз прокурорга берилади.

Суд муҳокамаси давомида суд шикоят берган шахснинг айблилиги масаласини муҳокама қилмай, устидан шикоят берилган қарорнинг Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари ва халқаро шартномаларига мувофиқлигини текшириш билан чекланади.

Шикоятни кўриб чиқиш натижасида суд қуйидаги ажримлардан бирини чиқаради:

шикоятни қаноатлантиришсиз қолдириш тўғрисида;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарорни бекор қилиш ҳақида.

Суднинг ажрими апелляция шикояти бериш ёки протести билдириш муддати тугаши билан қонуний кучга қиради.

Суднинг ажрими ўқиб эшиттирилганидан кейин дарҳол прокурорга, шунингдек ўзига нисбатан ушлаб бериш тўғрисида қарор қабул қилинган шахсга ва, агар ишда иштирок этган бўлса, унинг ҳимоячисига юборилади.

Суднинг ажрими устидан у чиқарилган кундан эътиборан ўн сутка ичида апелляция тартибда Ўзбекистон Республикаси Олий судига шикоят берилиши ёки протест билдирилиши мумкин.

Апелляция шикояти ёки протести ажримни чиқарган суд орқали берилиб, суд уни материаллар билан биргаликда уч сутка ичида Ўзбекистон Республикаси Олий судига юбориши ва бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасини ёзма равишда хабардор қилиш шарт.

Апелляция шикояти ёки протести келиб тушган кундан эътиборан ўн суткадан кечиктирмай Ўзбекистон Республикаси Олий суди томонидан кўриб чиқилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди апелляция шикоятини ёки протестини кўриб чиқиб, қуйидаги ажримлардан бирини чиқаради:

суд ажримини ўзгаришсиз, апелляция шикоятини ёки протестини эса қаноатлантиришсиз қолдириш тўғрисида;

суднинг ажримини бекор қилиш тўғрисида.

Апелляция инстанцияси судининг ажрими у ўқиб эшиттирилган пайтдан эътиборан қонуний кучга қиради ва дарҳол ижро этилиши керак. Апелляция инстанцияси судининг ажрими прокурорга ижрони ташкил

11

Ҳаётга қарши жиноятлар тушунчаси ва ривожланиш тарихи

Ҳаётга қарши жиноятлар тушунчаси ва умумий тавсифини очиб бериш учун амалдаги жиноят-ҳуқуқий нормаларнинг ривожланиш тарихи ва босқичларини ўрганиб чиқиш лозим. Ўзбекистон Республикаси жиноят қонунларининг ривожланиш тарихи бевосита мамлакат тарихи билан узвий боғлиқдир.

Инсоният ривожланишининг илк даврларида ҳам ҳаётга қарши жиноятлар мавжуд бўлган. Қадимги Юнонистонда инсонга тасодифан зарар етказиш ҳам жиноят ҳисобланган. Шунинг учун ҳайвонлар, ҳатто жонсиз нарсаларга ҳам инсон билан бир қаторда жиноят субъекти сифатида қаралган.

Қадимги даврлардаги жиний жавобгарлиқнинг ўзига хос хусусияти шунда эдики, жиноят содир этишга алоқаси бўлмаган айбсиз кишилар, жумладан, айбдорнинг оила аъзолари ҳам жавобгарликка тортилган. Шу хусусда милотдан аввалги VIII асрда Қадимги Бобилда амалда бўлган "Хамураппи қонунлари"да қуйидаги нормалар мавжуд эди:

(§ 229) Агар қурувчи уйни белгиланган талабларга риоя қилмаган ҳолда қурган бўлса ва қурган уй кулаши натижасида уй эгаси ўлса, қурувчи жавобгарликка тортилиши керак.

(§ 230) Агар бунинг натижасида уй эгасининг ўғли ўлса, қурувчининг ўғли ўлдирилиши керак.

Бу вазиятда ўлим жазоси жиноятга умуман алоқаси бўлмаган шахсга нисбатан қўлланилган. Бундан ташқари, қадимги Бобилда ўша пайтларда "талион", яъни, "жонга жон, қонга қон" тамойили амал қилинган. Нафрат Бобилда, балки инсоният тарихининг илк даврларидаги кўплат давлатларда "талион" тамойили амалда бўлган.

Шахсни жавобгарликка тортиш учун унинг айбдорлиги масаласини ҳал қилиш милотдан аввалги IV-III асрларда Ҳиндистонда ёзилган "Дхампапа"да ўз ифодасини топган. Унда айбсиз кишини жиний жавобгарликка тортиш мумкин эмаслиги таъкидланган.

Қадимги Рим ҳуқуқида "айб бўлмаса, жиноят ҳам йўқ" деган қонуннинг юзага келиши, жиноят ҳуқуқи тарихида туб бурилиш ясади ва Рим ҳуқуқида биринчи марта қасд тушунчаси берилди. Ўша даврда қасд шахсининг жиний оқибат юз беришини истиши билан изоҳланар эди. Агар шахс жиний оқибатнинг юз беришига йўл қўйган ёки унга бепарво муносабатда бўлган бўлса, келиб чиққан оқибатлар учун жавобгарликка тортилган. Бу қоида кўплат давлатларда узоқ вақтгача амалда бўлган.

Ислон ҳуқуқида ҳам жиний жавобгарлик масаласини ҳал қилишда айбилик масаласи муҳим ўрин тутган. Бироқ, илгари мавжуд бўлган қарашлардан фарқи равишда шахсининг айби нафрат қасд, балки эҳтиётсизликда ҳам ифодаланиши мумкинлигига эътибор берилиб,

одам ўлдириш ёки эҳтиётсизлик орқасида баданга шикаст етказиш алоҳида жиноят тури сифатида белгиланган. Шунингдек, ислон ҳуқуқида хато қилиб одам ўлдириш жинояти содир этиш ҳам кўрсатиб ўтилган. Масалан, ҳарбий томонидан машқ жараёнида ўқ нишонга отилган бўлсада, тасодифан одамга тегиб у вафот этса, хато, яъни янглиш ўлдириш ҳисобланган. Бунинг учун хун жазоси тайинланган.

Ўзбекистоннинг тўла давлат мустақиллигига эришиши, шунингдек, Конституциямида демократик республиканинг ижтимоий тизимига оид вазифаларнинг қайд қилиниши, ўз навбатида, республикамиз жиноят қонунларининг ривожланиши тарихи масаласига ҳам диққат-эътиборни жалб қилишни талаб қилади. Жиноят қонунларининг вужудга келиши ва ривожланиш даврини қуйидаги тарихий босқичларга ажратиш мумкин.

Биринчи босқич ҳозирги Ўзбекистон ҳудудида жойлашган Бухоро амирлиги, Қўқон ва Хива хонлиқлари вужудга келган даврга тўғри келади.

Ўша даврдаги жиноят ҳуқуқи, ўз моҳиятига кўра, мусулмон динига оид бўлган ва ўзбек хонлиқларининг ҳар бири феодал-теократик давлатдан иборат бўлиб, давлат бошқарувини Бухорода амир, Хива ва Қўқонда хонлар амалга оширган.

Амирлик ва хонлиқларда давлат бошқаруви, асосан, шариат қонунлари асосида амалга оширилган. Уларда икки турдаги судлар, яъни қозилик суди ва беклар суди мавжуд бўлган. Қозилар ўтрок халқининг жиноят ва фуқаролик ишларини, беклар эса кўчманчи халқнинг низоларини кўриб чиққан. Қозилик судида шариат қонунлари қўлланилса, беклар судида оддий ҳуқуқ (олат) қўлланилган.

Мусулмон ҳуқуқи қатор манбаларга асосланган бўлиб, уларнинг нормалари ва қўрсатмалари ҳуқуқнинг турли соҳалари, шунингдек, жиноят ҳуқуқида оид бўлган.

Қуръон Муҳаммад пайғамбарга Оллоҳ томонидан нозил қилинган илоҳий китоб бўлиб, шариатнинг асосий манбаи ҳисобланади.

Иккинчи манба Суннат деб аталади. Суннатнинг келиб чиқишини қуйидагича талқин қиладилар, яъни мусулмонлар бирон-бир муаммога Қуръонда жавоб топа олмасалар, пайғамбар замондошларига мурожаат этганлар, улар эса, ўз навбатида, ушбу муаммо Муҳаммад алайҳиссалом ҳаётигида қай тарзда ҳал қилинганлиги ҳақидаги ривоятларни эслаб, сўзлаб берганлар. Ушбу ривоятлар ҳадислар деб аталган ва "Суннат" деб номланган. Шу сабабли суннат, шак-шубҳасиз, рад қилиб бўлмайдиган юридик ҳужжат бўлиб, Қуръон сингари қонуний кучга эга бўлган манбалардан бири ҳисобланган.

Шариат бўйича жиноят ҳуқуқининг учинчи манбаи ижмо ҳисобланади. Ижмо диндорларнинг муайян масала

бўйича келишилган, қабул қилинган қарорлардан иборат бўлиб, улардан зарурат туғилганда фойдаланиб келинган.

Шариат манбаларидан яна бири қиёс, яъни ўхшашлик бўйича ҳукм чиқариш бўлиб, ундан содир этилган жиноят бўйича бошқа манбаларда мазлумот топиломаса, фойдаланилган.

Иккинчи босқичга инқилобга қадар Россия мустамлакачилиги даврини киритиш мумкин, бу даврда шариат нормалари билан бир қаторда, Россия империясининг жиноят қонунлари; 1867 йилдаги Туркистон ўлкасини бошқариш тўғрисидаги Низом лойиҳаси; 1886 йилдаги Туркистон ўлкасини бошқариш тўғрисидаги Низом; Туркистон генерал-губернатори чиқарган фармон ва қарорлар жиноят қонунининг манбалари сифатида ҳизмат қилган.

Шундай қилиб, мустамлака Туркистонда аниқ белгиланб қўйилган жиноят қонуни мавжуд эмас эди. Ўша даврда икки хил суд мавжуд бўлиб, булар: подшоллик судлари ва қозилик судлари ҳисобланган.

1886 йилдаги Низомда "жиноят" тушунчасига аниқ таъриф берилмаганлиги қозиларга у ёки бу қилишни жиноят деб ҳисоблаш муаммосини ўз биланларича ҳал қилиш учун шароит яратиб берган.

Шуни ҳам қайд қилиш лозимки, шу даврдаги жиноят қонунининг яққол мустамлакачилик ҳуқуқиятига эга эканлигига қарамай, чор Россиясининг Ўрта Осиёни босиб олиши натижасида маҳаллий ҳуқуқий тизимнинг ривожланишида ижобий натижалар пайдо бўлган.

Россия империясининг жиноят қонунлари ўз мазмуни, замонвий жамоат муносабатларига мослиги ҳамда бирмунча тизимлаштирилганлиги билан аввал қўлланиб келинган шариат нормаларига қараганда анча устун бўлган. Бу эса қозилик судларининг амал қилиш доирасининг чекланишига, баъзи шариат нормаларининг қайта кўриб чиқишига сабаб бўлди.

Масалан, шариатда қўлланиладиган шахсининг ҳаётига қарши қаратилган тошбурон қилиш, тириклайин ерга кўмиш, минорадан улоқтириш, қўл ва оёқларини чапиб ташлаш, қулоқ ва бурунни кесиш, кўзларини ўйиб олиш каби ўта шадфатсиз жазо чоралари бекор қилинган.

Учинчи босқичга Совет социалистик даврини киритиб, уни учта алоҳида босқичга бўлиб таърифлаш мақсада мувофиқ.

Биринчи давр 1917 йилдаги Октябрь инқилобидан бошлаб Ўзбекистонда 1926 йилда кодификация қилинган қонунлар мажмуи қабул қилинган даврни ўз ичига олади.

Ушбу даврни мустақил босқич сифатида ажратишининг сабабларидан бири, 1917 йил 12 декабрда Туркистон Халқ Комиссарлари Советининг аввал мавжуд бўлган суд тизимини бекор қилиш ҳақидаги декретнинг қабул қилишидир. Бироқ ушбу

декретнинг жиддий камчилиги мавжуд бўлиб, у янги маҳаллий судларнинг жиноят ишларини кўриб чиқишда қайси қонунларга қатъий риоя қилиши заруриги ҳақидаги қоидаларнинг йўқлигида ўз аксини топди ва бу декрет Туркистон ўлкаси ХКСнинг 1917 йил 31 декабрдаги буйруғи билан тўхтатилиб, эски шариат нормалари ҳамда Россия империяси қонунларига амал қилиш лозимлиги кўрсатиб ўтилди. Лекин нормаларни қўллаш амалиётига сезиларли ўзгаришлар киритилди. Хусусан, Туркистон Республикаси Адлия халқ комиссариатининг кўрсатма ва фармойишларида одил судловни амалга ошириш "ишчи-деҳқон ҳукумати декретлари ва пролетариат ҳуқуқий онига зид келмайдиган" нормалардан фойдаланиш ҳақида тавсиялар берилган.

Шундай қилиб, қозилик судлари 1924 йил февраль ойига қадар қилиб, уларнинг фаолияти Туркистон Республикаси Марказий Ижроия Қўмитаси ва Халқ Комиссарлари Кенгашининг тегишли қарорларига биноан бекор қилинди.

Иккинчи давр 1926 йилдан 1958 йилгача бўлган даврни ўз ичига олади. Ушбу давр Ўзбекистон ҳудудида илк бор жиноят қонунлари тўпламининг қабул қилиниши билан таърифланади. Хусусан Ўзбекистон ССРнинг биринчи Жиноят кодекси 1926 йил 16 июнда бошқа иттифокдош республикаларидан аввалроқ қабул қилиниб, Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Қўмитаси Президиумининг қарори билан 1 июлдан қонуний кучга киритилган.

Таскидлаш жоизки, Ўзбекистон ССР Жиноят кодекси Махсус қисмига асос сифатида 1922 йилдаги РСФСР Жиноят кодекси олинган. Таркибан ушбу Жиноят кодексининг Махсус қисми ўнча боддан иборат бўлган. Давлатга қарши жиноятлар деб аталган биринчи боб иккита бўлими ўз ичига олган бўлиб, улар: "Ақилиқўлиб жиноятлар" ва "Бошқарув тартибига қарши жиноятлар" деб аталган. Шахсга ва ҳаётга қарши жиноятлар эса турли бобларда кўрсатиб ўтилган эди.

Учинчи давр 1958 йил декабрда "ССР Иттифоқи ва иттифокдош республикалар жиноят қонунлари асослари" нашр этирилган ва у асосида 1959-1961 йилларда иттифокдош республикаларнинг янги жиноят кодекслари қабул қилинган даврдан бошланади.

Ўзбекистон ССР Жиноят кодекси 1959 йил 21 майда V чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг II сессиясида қабул қилиниб, 1960 йил 1 январдан бошлаб қонуний кучга кирган.

Совет жиноят ҳуқуқининг Махсус қисми ўн бир боддан иборат бўлиб, уни тизимлаштиришда асосан жиноятнинг махсус (родовой) объекти ҳисобга олинган. Жумладан, Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг иккинчи бобида шахсининг ҳаёти, соғлиги, озодлиги ва қадр-қим-

М.МУСАЕВ,
юридик фанлар номзоди,
адлия катта маслаҳатчиси

матига қарши қаратилган жиноятлар учун жиний жавобгарлик белгиланган.

Шахсга қарши қаратилган ҳамма турдаги жиноятлар эса бир бодда тизимлаштирилган.

Кейинчалик Совет жиноят ҳуқуқи дарслиги (Махсус қисм) 1983 йилда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист, доцент Б.А.Аҳмедовнинг умумий тахрири остида чоп этилди. Китобнинг учинчи боби 2 параграфда шахсни ҳаётга қарши жиноятларнинг умумий тушунчаси, турлари, ижтимоий ҳафлилик даражаси ва тахлили берилган.

Тўртинчи босқичга турғунлик йилларидан кейинги давр кирди, бу давр 1991 йил 31 августда Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинган вақтдан бошланади.

1992 йил 8 декабрда мустақил давлатимизнинг Конституцияси қабул қилинди. Конституциямида "Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади" деб белгиланган.

1994 йил 22 сентябрда соҳиб иттифоқ республикалари орасида биринчи бўлиб Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ва Жиноят-процессуал кодекслари қабул қилинди ва 1995 йил 1 апрелдан амалга киритилди.

Уларда инсон ҳуқуқлари, ҳаёти, соғлиги, шаъни ва қадр-қиммати олий қадрият деб эътироф этилди.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг ҳар бир бўлими ва ҳар бир бобида ижтимоий ҳавфлироқ жиноятлар биринчи, кейин ҳавфлилиги камроқ, улардан кейин эса ижтимоий ҳавфли ўнчалик катта бўлмаган жиноятлар жойлаштирилган.

Ўзбекистон Республикаси давлат жиноят ҳуқуқи Махсус қисми нормаларида ўзининг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий манфаатларини акс эттириши билан бирга, қандай қилимаш уларга зид эканлиги ва жиний жазони қўллаш таҳдиди билан ман қилинганлигини кўрсатади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 24-моддасида шахсининг асосий ҳуқуқларидан бири сифатида инсоннинг яшаш ҳуқуқи қайд этилган, яъни ҳар бир инсон учун ажралмас ҳуқуқ — яшаш ҳуқуқи бўлиб, унга таъвоуз қилиш энг оғир жиноят деб таърифланади.

Шу боис ҳам қасдан одам ўлдириш энг оғир ва ҳавфли жиноятлардан бири ҳисобланади. Одам ўлдиришнинг умумий тушунчаси бошқа шахсни гайриқонуний қасдан ёки эҳтиётсизлик билан ҳаётдан маҳрум қилишдан иборат.

Иш вақти тугаши билан ишчилар бирин-кетин цехни тарк этишгач, атрофга жимлик чўлди. Фақат мебель цехи жойлашган бинога туташ бўлган ресторанда янги йил кириши муносабати билан ўтириш бўлгани учун, мусиқанинг шўх садолари энди яққолроқ эшитила бошлади. Қоровул кампир бу шовқиндан безор бўлганча эшикларни қулфлаб, ҳаммаёқни айланиб чиқди-да, бу ҳақда бошлиққа телефон орқали хабар берди.

— Яхши, — деди Корогодов. — Бўлмаса сиздан бир илтимос, ишларим жуда ҳам кўп. Шунинг учун телефонларимни ўчираман. Бирорта кўнгироқ бўлса, ўзингиз жавоб қиларсиз. Иложи бўлса, ҳеч ким безовта қилмасин.

Кампир бу гапдан кейин хонасига кетди. У ерда бироз ўтиргач, ташқарини айланиб келди. Бу пайтда мусиқага уйқаш ҳолда маст-аласт меҳмонларнинг ҳам овозларини ҳисобга олмаганда, цех ҳовлиси жим-жит эди. Кампир хотиржам бўлиб, хонасига қайтди. Бу орада бир аёл кетма-кет кўнгироқ қилиб, бошлиқни сўради. Кампир бошлиқ ўз хонасида ишлаб ўтиргани-ю ҳеч ким безовта қилмаслигини сўраганини айтиб, гапни қисқа қилди. Соат миллари тунги ўн иккига яқинлашганда яна ташқарига чиққан кампир, офис томондан телевизорнинг товушини эшитиб, ўша томон йўл олди. Иккинчи қаватга кўтарилиб, қабулхонага кирса, бошлиқнинг эшиги қия очик бўлиб, ичкаридан телевизорнинг овози баралла эшитилиб турибди.

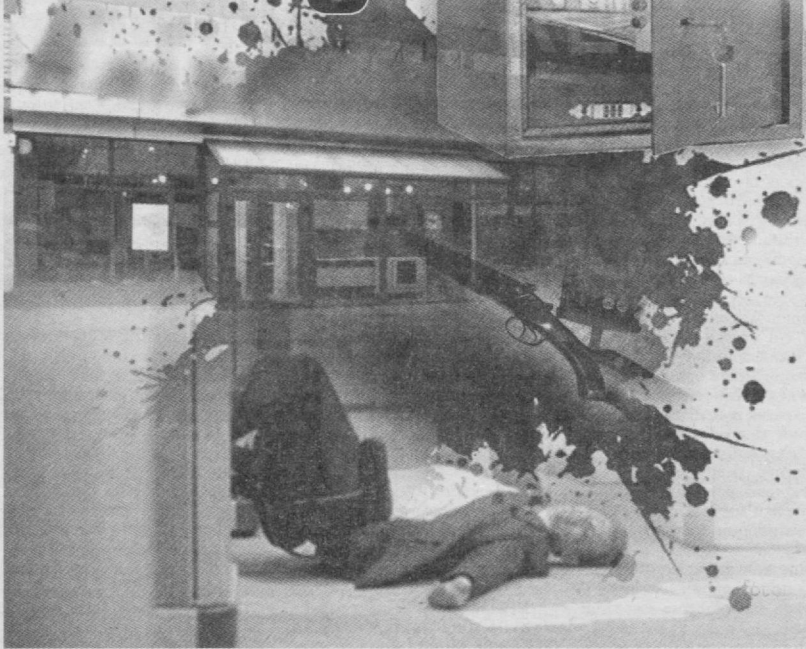
"Унинг бунақанги кеч қоладиган одати йўқ эди-ку? Ё иши ростдан ҳам шунчалик кўпми-кан?" У шундай хаёллар билан аввалгига индамла орқасига қайтмоқчи ҳам бўлди. Аммо нима учундир фикридан қайтди. Секин эшикка яқинлашиб, бир-икки марта тақиллатиб кўрди. Ичкаридан ҳеч қандай овоз бўлмагач, яна тақиллатди. Жим-жит. Шундан кейин ичкарига қадам қўйди-ю қотиб қолди. Корогодов бир кўли креслога узалган аҳволда, қонга беланганча ерда юзтубан ётар эди. Бу ҳолатдан эси чиқиб кетсаёки кампир шу заҳоти қабулхонага югуриб чиқиб, тез ёрдамга кўнгироқ қилди. Кўп ўтмай тез ёрдам машинаси, улардан кейин эса милиция ходимлари етиб келишди. Корогодовни текшириб кўрган шифокорлар унинг аллақанда жонини узилганини маълум қилишди...

Шуҳрат ишга янги келган йигит билан тезда қилишиб кетди. Шунинг учун унинг иш бошлаганига ўн кун ҳам бўлмагач, ўзи бригадирлик қилаётган гуруҳга тақлиф қилди.

— Бу ерда иш борлигини га-зетадаги эълон орқали билим дегин, — у оқватланишга чиққанларида Сухробга гап қотди, — умуман олганда, бу ерда ишласа бўлади. Қолаверса, Россияда ишлаб келган экансан, тўғрими? Демак, тажрибаңг бор. Агар кўп десанг, менинг бригадамга ўтасан. Биз асосан мебелларни бўйш билан шуғулланамиз. Ишимиз унчалик қийин эмас. Рози бўлсанг, бошлиқ билан ўзим гаплашаман. Менга йўқ демайди.

Шундай қилиб, Сухроб уларнинг бригадасига ўтди. Бир ҳафтача ишлагач, цехда орган ходимлари пайдо бўлиб, паспортлари текшира бошладилар. Тошкентда рўйхатдан ўтмай яшаётган Сухроб шошиб қолди. Шунинг учун ҳам ундан паспортини сўраган Корогодовга уйдан олиб келишни ваъда қилиб чиқиб кетди-ю, қайта қорасини кўрсатмади. Аммо пулсиз яшашининг ўзи бўлмади. Шунинг учун ҳам ўн кунлардан кейин кириб келди-да, отасининг

Ўқ ўзилди

Аброр АБДУЛЛАЕВ,
Бosh прокуратура бошқарма
АМИБ катта терговчиси

касал бўлиб қолганини айтиб, уэр сўради. Ишхонада қаттиқ тартиб ўрнатган бошлиқ кўнмаган эди, Шуҳрат ўртага тушди. Шундай қилиб Сухроб яна цехда ишлаб бошлади.

Бу орада Шуҳрат уни Руслан исмли оғайнис билан ҳам таништириб қўйди. Ўша кунни танишувни ювган бўлишди. Гап айланиб пулга тақалганда Шуҳрат Корогодовга ҳавас қилишини, унда доимо катта микдорда пул билан долларлар бўлишини айтиб қолди.

— Аммо унга ҳайрон қолишим-чи, шунча пулни сейфда эмас, ўтирадиган креслосининг орқасидаги шкафта сақлайди. Кўрмаганини қаранг уни...

Бундан ташқари, шу кунни Сухроб Русланди қирқма милтиқ борлигидан ҳам хабар топди. Хуллас, танишувнинг нишонланиши охир-оқибат янги режанинг туғилиши билан яқунланди. Орадан бир ҳафтача ўтиб, Сухроб яна ишга чиқмади. Кўп ўтмай яна бир баҳона билан цехда пайдо бўлди, аммо бу сафар Корогодов уни ишга қабул қилмади. Кўп ўтмай Шуҳрат билан учрашди. Буни қаранг-ки, бу вақтда у ҳам ишдан бўшаб, янги жойга ҳужжати топириган экан. Икки ўртоқ бироз ҳарасатлашди. Гап мавзуси яна собиқ бошлиқнинг хонасидаги пулларга бориб тақалди. Сухроб шу ишни амалга ошириш ниятида эканлигини айтган эди, Шуҳрат унинг гапини бўлди:

— Менга қара Сухроб, бу ишнинг бахариш сен йўлаганчалик осон эмас. Биринчидан, Корогодовни ўзинг кўргансан, анча бақувват. Унча-мунча одамнинг кучи етмайди. Иккинчидан, унинг хонасида айнан пул кўп бўладики пайтини билиш керак. Масалан, ойлик бериладиган ёки "казас"ни бажаргач, пулини берадиган кунини.

— Бақувват бўлса ўзинга. Руслани шерикликка оламиз. Ахир унинг ўзи қирқма милтиғим бор деб мактанди-ку! Шкафда пул кўп бўладиган вақтни эса, сен аниқ-лайсан.

— Ўзинг биласан. Аммо мен шерикликка қўшмаларинг. Яқинда ота бўлдим. Шунинг учун бу-

нақа ишлардан сал узокроқ юрганам маъқул. Аммо, пул ҳақида ўйлаб кўраман.

Шундан кейин Сухроб Руслан билан учрашиб, режалар уни ҳам воқиф қилди. Мўмайгина даромад кимга керак эмас, Руслан ҳам охирини ўйлаб ўтирмай дарҳол рози бўлди.

— Гап йўқ, — деди у. — Шуҳрат ишга қўшилмаса, ўзининг иши. Тайёргарликни кўргач, "обрез" билан кўрқитамиз. Нима дединг?

Шуҳрат ҳам сўзининг устидан чиқди. У гарчи ишдан бўшаган бўлса-да, собиқ ишхонасидаги усталар билан салом-алиқни йиғиштирмаган эди. Шунинг учун ҳам янги йил арафасида, яъни 28 декабрь кунини наватдаги бюортмани эгасига топириб, пулни олишлари ҳақида эшитган заҳоти, шерикларини бундан хабардор қилди. Бу хабарни эшитган босқинчилар ишга киришишдан аввал яна бир бор учрашишга келишиб олишди. 21 декабрь кунини кўчада кўришиб, ўша, 28 декабрда ҳаракат қилишга келишиб олишди.

Ниҳоят, келишилганидек, 28 декабрь пешин пайтда Сухробнинг уйига Руслан кириб келди. У елкасидан рюкзакни олиб, очди-да, ичидан қирқма милтиқ олиб, Сухробга кўрсатди.

— Ўху, зўр-ку! Очиги, милтиғим бор деганинда, ишонмаган эдим. Отадим ишқилиб? Айтмоқчи, ўқи қани?

— Хавотир олма, — Руслан шундай дея, кулмасираганча уч дона ўқ олиб кўрсатди.

— Гап йўқ. Мен ҳам анча-мунча нареса тайёрлаб қўйганман. Мана, — Сухроб иккита ниқоб билан гантел бўлагини қўлига олди. — Ниқоблар бизни танимаслиги учун, темир бўлса ҳар эҳти-молга қарши...

Қоронғи тушиши билан йўлга чиқиди. Йўл-йўлкай дўконга кириб, из қолдирмаслик мақсадида бир жуфт қўлқоп ҳам харид қилишди. Улар цех жойлашган бинога яқинлашганларида Сухроб Руслани тўхтатди-да, ўзи бўйинини чўзиб, офис томон қаради.

— Хонанинг чироғи ёниқ. Ҳов-лида машинаси ҳам турибди. Де-

мак уйига кетмабди. Омадимизни қара, кафедра "вечер" бор экан. Музикасини бундан ҳам баянлаб қўйса, аянам яхшироқ бўлар-миди. Майли, қани, бошладик бўлмаса...

Улар қатор турган гаражларнинг цехга туташ девори орқали сездирмайгина ҳовлига тушишган заҳотлари югуриб бинонинг ичига кириб олишди. Кейин зинадан охишта қадам ташлаб иккинчи қаватга кўтарилиб, ёндаги хонага киришди. Турли материаллар сақланадиган бу хонанинг эшиги доимо очик туришини яхши билган Сухроб Руслани шу ерга бошлади. Ичкарига киргач, тезда ниқоблар билан қўлоқларни кийиб олишди. Руслан милтиқни унга бериб, ўзи гантел бўлагини олгач, Корогодовнинг хонаси томон йўл олишди. Қабулхонага яқинлашгач, ичкарига киришга юраклари дов бермай, бироз туришди. Беш дақиқача шундай туришгач, Сухроб далиллик қилди. У шартта эшикни очди-да ичкарига қадам қўйди. Столнинг орқасидаги креслода уларга орқа қилиб ўтиргачча нимадир қилаётган Корогодов эшик очилганини билиб, орқасига ўтирибди.

Сухроб шу заҳоти унга қўли билан ўрнидан туриб, хонанинг ўртасига келишга ишора қилди. Аммо Корогодов жойидан қимирламади. Бундан ҳаҳли чиққан Сухроб милтиқни Русланди бериб, ўзи гантелини олди ва Корогодовга яқинлашди-да, тўсатдан юзига тушириб қолди. Бошлиқ бўндаги бўлишини кутмаган бўлса-да, ўрнидан иргиб туриб, Сухробга ташланди. Улар олишар эканлар, Корогодов усталик билан ундан ниқобни ечишга муваффақ бўлди. Бу пайтда Руслан милтиқни Корогодовга ўқалганча, тепкини босишга тайёр бўлиб турарди. Сухробнинг ниқоби олинганини кўрган заҳоти қандай қилиб тепкини босганини ўзи ҳам билмай қолди. Ўқ узилди. Корогодов тўсатдан бақриб, кўкрагини

чангаллаганча йиқилди. Руслан шу заҳоти "қочдик" деди-ю ўзини ташқарига урди. Унга Сухроб эргашди. Улар бу ерга қандай кириб келишга бўлса, шу йўл билан орқага қайтишди. Шу чоппида алашиб, аллақандай қурилишга дуч келишгандагина тўхташди. Бироз ўзларига келишгач, милтиқни нима қилишни ўйлаб қолдишди. Руслан ён-атрофга қарар экан, кўзи бир четдаги электр шитга тушди. Орқасида анчагина бўш жой бор экан. Дарҳол милтиқ жойланган рюкзакни унинг орқасига яширди. Энди кетишмоқчи эди, Сухроб унинг кўрткасига имо қилди. Руслан қараса, кўрткаси йиртилиб кетибди. У шундагина боя девордан ошаётганларида темир симга илиб олганини эслади. Шу заҳоти кўрткасини ҳам ечиб, шитнинг орқасига тикди. Шундан кейин Руслан ундан қўл телефонини олиб, кимгадир кўнгироқ қилди. Сўнгра унга шу ерда кутиб туришни тайинлаб, қаергадир кетди. Ярим соатларда қайтиб келгач, таксида кетарсан дея, унинг қўлига 3 минг сўм тутқазди. Шу билан ҳар иккаласи ўз йўлига равона бўлди. Бир ҳафталардан кейин Сухроб Русланди кўнгироқ қилди. Ундан жўяли жавоб эшитмагач, ўз ишлари билан машғул бўлди. Кўп ўтмай эса қотилликда гумонланиб, ҳибсга олинди.

Жорий йилнинг 13 июлида жиноят ишлари бўйича Юнусов туман судида маъкур жиноят иши кўриб чиқилди. Қора курсидан эса юқорида исмлари келтирилган шахслардан ташқари яна 4 киши жой олди. Нета дейсизми?

Авалло, Русланинг қўлида қирқма милтиқ қардан пайдо бўлганини ойдинлаштириб ол-сак. Маълум бўлишича, милтиқ Боку шаҳрида туғилиб, айни вақтда Тошкентда истикомат қилувчи А.Ғазиянча тегишли экан. 2009 йилнинг ёз ойларининг бирда таниши М.Каримов билан "отамлашиб" ўтирган А.Ғазиянч "мастлик — ростлик" деганларидек, қайфда милтиғи борлигини айтиб, мактанди қўяди. Бу гапни эшитган М.Каримовнинг ёдига эски таниши Шуҳрат Арифовнинг илтимоси тушди. "Ахир Шуҳрат ундан милтиқ топиб беришни сўраган эди-ку!" У вақтни ўтказмай, бу ҳақда Шуҳратга хабар қилди ва унинг илтимоси билан А.Ғазиянчдан қирқма милтиқни олиб, Шуҳратга беради. Ўз наватда Шуҳрат милтиқни Руслан Олевсого ўтказди. Бу ерда А.Ғазиянчнинг айби ноқонуний қурол сақлаганлиги, М.Каримовники эса "ўртақш"лик қилгани билан изоҳланди.

Айтмоқчи, Руслан С.Корогодовни отиб қўйган кунни кечқурун маҳалладош ўртоғи С.Сарапуловга кўнгироқ қилиб, бир омонатини сақлаб туришни сўради. Ундан розилик олгач, яна бир таниши П.Несенин ишга солади. П.Несин ўзини илтимоси билан эртаси кунни қурилишга келиб, электр шитнинг орқасидан милтиқ жойланган рюкзакни олади-да, С.Сарапуловга олиб бориб беради. Ваҳоланки, уларнинг ҳар иккиси ҳам ушбу қурол орқали бир одам ҳаётдан кўз юмганини яхши билардилар. Аммо на униси ва на буниси бу ҳақда тегишли идораларга хабар беришни лозим топмайдилар. Шу йўл билан улар нафақат жиноятни яширадилар, балки унга шेर-ик ҳам бўладилар.

Тўғри, суд томонидан айбдорларнинг ҳар бири қилмишига яраша жазага тортилди. Бироқ, гап жазонинг муддатига ҳақда эмас. Нима бўлганда ҳам, бир бегуноҳ инсон бевақт кўз юмди. Ана шуниси ачинарли...

тайинланди.

Минтақавий хавфсизлик — барқарорлик омили

Тинчлик ва хавфсизлики таъминлаш масаласи энг долзарб халқаро муаммолардан бири ҳисобланади. Айниқса, минтақавий осийишликка эришмай туриб, ҳаёнда барқарорликни таъминлаб бўлмади. Мазлумки, биз яшаб турган Марказий Осиёнинг дарди, оғриқи нуктаси Афғонистондир. Демак, мазкур мамлакат наинки минтақамиз, балки дунёнинг энг ташвиши, чигал ва қарама-каршиликка тўла гўшасидир.

Афғонистонда АҚШ ҳарбий амалиёти бошланганидан кейин саккиз йил ўтгач, мамлакатда Толибон ҳаракатининг таъсири кучайди, улар жанговар ҳаракатларининг кескин фаоллашуви ҳозирги вақтда мамлакат ҳудудининг катта қисмини ўз назорати остига олишга замин яратди.

Афғонистон муаммосини ҳарбий йул билан ҳал этиш Вашингтонда кескин баҳс-мунозара объектига айлангани ҳолда, ўтган йили Афғонистонда ўтказилган сайловлар мамлакат сиёсий ҳаётида деструктив анъаналар юзга келишига ва этник-ҳудудий кескинликнинг авж олишига сабаб бўлди.

Бундан ташқари, қўшни Покистонда беқарорликнинг кучайиб бораётгани Афғонистондаги ҳарбий-сиёсий вазиятга бевосита салбий таъсир қўрсатмоқда. Қўбулдаги ҳокимиятнинг фаолиятсизлиги давом этаятгани, ҳукматнинг зафлиги ва ўз вазифаларини муносиб даражада бажара олмаётгани боис, қўшни давлатда қўролди моҳаролар тобора авж олмақда. Бунга жавобан, дунёнинг етакчи давлат ва жамоат арбоблари, етук сиёсатчилар Афғонистондаги чигал вазиятни бартараф этиш ва ушбу мамлакатнинг узок йиллардан буён ечимини топмай келаётган муаммоларини хал этиш бора-сида турлича ташаббусларни илгари суришмоқда.

Давлатимиз раҳбари мулоҳаза ҷоритлангидек, маъзуру муаммони ҳарбӣ ёл бӯлан ҳамда Афғонистонга ҷағарадош давлатларинг бевосита иштироки сиз ҳал этиб бўлмайдӣ, шу боис, аҳолининг қашқоқлашуви ва یشانсизлик билан боғлиқ бўлган афғон ҷамиятининг оғир иҷтимоӣ-иқтисодӣ муаммоларини бартараф этиш учун жиддий зарурат юзага келади. Бундан ташқари, Афғонистон ўзининг ноёб тарихи ва маданиятинга эга кўп элати ва кўп конфессияли давлат экани, бу ерда ҳалқ менталитети, миллий урф-одатлари ва маданиятини, диний қадриятларини ҳар томонлама инобатга олиш, уни менимаслик ёки топташ ўрнига, ақсинча, ҳурматино жойига қўйиш тақозо этилади.

Юртбошимизнинг энг катта, аҳамиятли ташаббуси Афғонистондаги вазиятни тартибга солиш бўйича БМТ шафелигида "6+2" мулоқот гуруҳи доирасида олиб бориладиган музокара жараёнини Ўзбекистон, Тожикистон, Туркمانистон, Покистон, Хитой, Эрон, шунингдек, АҚШ ва Россия ҳамда Афғонистонда активлардор ҳаракатлари н амалга ошираётган ташкилот — НАТОни қўшиб кенгайтирган ҳолда "6+3" шаклида қайта тиклаш ҳақидаги тақлидир.

ят касб этгани боис, Президентимиз унинг ечимини НАТО таркибидagi Хавфсизликни таъминлаш халқаро кучларига (ISAF) кирувчи халқаро коалицияга аъзо давлатлар иштирокида глобал миқёсда қўриб қиқшишга чақирди. Шунингдек, "6+3" мулоқот гуруҳи аъзолари томонидан Афғонистон бўйича янго узоқ муддатли стратегияни шакллантириш ва халқаро ҳамжамият қўмағида миллий томомага эришишнинг янги моделини ишлаб қиқши муҳимлиги таъкидланди. Бу айти босқичда афғон муаммосини ҳал этиш ва узоқ муддатли тинчликни қарор топтиришда зарур шарт-шароит яратди.

Ўзбекистон Афғонистоннинг яқин кўниси сифатида, мазкур давлат бўйича БМТнинг 6+2" мулоқот гуруҳини ташкил этиш ва амалга оширишда Ўзига оқс тажрибага асосланган ҳолда ўз ташаббусини олға сурмоқда. Республикамиз раҳбарияти тақдирлари афғон муаммосини БМТ доирасида фақат сиёсий йўллар билан Ўзбекистоннинг ушбу йўналишдаги узоқ муддатли саяё-ҳаракатлари асосида бар- тараф этишга қаратилган.

Бу борада пойтахтимизда ўтказилган учрашувлар бутунги кунда ҳам долзарб бўлган икки муҳим жиҳатни кенгайтирди. Маълумки, 1979 йил Эрон инқилоби давридан бошлаб, америкаликлар ilk бр эронликлар билан бир стол атрофига ўтириши ва улар билан, гарчи бивосита бўлса-да, музокаралар олиб бориши. Эрон ядро дасури ва унинг геосийсий амбициясига қарамай, Афғонистондаги инқирозни бартараф этишда ва у ерда узоқ муддатли тинчлик ўрнатиш борасида Эроннинг тугган ўрни ва унинг мавжуд имкониятларини инкор этиб бўлмади.

Иккинчидан, Тошкент Декларацияси Афғонистонда бир-бирига қарама-қарши курашаётган асосий ички кучларнинг иштироки орқали мurosага эришиш борасида илк бор конструктив ёндашувни таклиф этди.

Ўзбекистонда Афғонистон маданияти, менталитети, ҳақнинг кўп асрлар мобайнида яқин тарихий ва маданий алоқалар натижасида эришилган анъана ва урф-одатлари тўғрисида мавжуд теран билимлар Афғонистон муаммоларини ечиш учун муҳим манба бўлиб қолади. Бугун Афғонистонда, асосан мамлакатнинг шимолида 3 миллиондан зиёд ўзбеклар яшамоқда. Бундан ташқари, америкаликларнинг Афғонистондаги амалиёти 2001 йил ноябрь ойидан бошланган бўлса, Ўзбекистон мазкур муаммо билан 30 йил мобайнида, собиқ иттифокнинг 1979 йилда ўшуб жидоқаш мамлакатга бостириб

киришдан бошлаб тўкнаш келади. Ўзбекистоннинг минтақада муҳим ва зарур ўрин туттишининг яна бир омили Афғонистонга ихтисодиётини тиклаш учун кенг миқёсли ёрдам бераётгани саналади. Сўнгги йилларда Ўзбекистон темир йўллари қуриш, электр энергияси билан таъминлаш, қазилма ишларини, қишлоқ хўжалигини, ирригация, таълим ва мутахассислар алмашинувини ривожлантириш ҳамда қурилиш асбоб-ускуналари, металл, ўнгитлар, озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлаш каби соҳаларда жуда кўплаб ўзaro лойиҳаларни амалга оширди.

Осиё тараққиёт банки кўма-
ғида Ўзбекистон Афғонистон-
нинг шимолий вилоятларининг
бошқа давлатлар билан боғлаб
турган ягона "Термиз - Ҳайрат-
он" темир йўл тармоғини мо-
дернизация қилишда ёрдам бер-
моқда ва "Термиз - Ҳайратон -
Мозори-Шариф" темир йўл
қурилишини амалга оширмоқ-
да.

Мамлакатимиз компания ва мутахассислари "Мозори-Шариф-Қобул" йўналиши бўйлаб 1 та кўприк қуришди ва ер шарининг энг мураккаб тоғли ландшафтларидан бири орқали 275 мил масофада юқори кучлини тармоғини, 150 мегаваттли электр энергиясини Термиздан Қобулгача узатишга қодир қурилишни якунига етказишмоқда. Бундан ташқари, "Uzbektelecom" ва "Afghan Telecom Corp." компаниялари оптика-тоғали алоқа

ларни ўрнатиш ва Афғонистон-
ни интернет тармоғи билан таъ-
минлаш тўғрисидаги битимга
эга.

Юқоридаги барча омиллар Ўзбекистоннинг Афғонистонни қайта тиклаш жараёнида фасоштирокчи сифатида мустаҳкам ўрин эгаллаганидан dalolatladir. Бинобарин, ушбу давлатда мавжуд қийинчиликларни ҳисобга олган ҳолда муаммоларни комплекс равишда ҳал этишда янги реал ҳолатлардан келиб чиқилиши керак. Зеро, дунёнинг ҳеч бир мамлакати, ҳаттоки энг қудратли давлати ҳам бу муаммоларни яққа ҳалда еча олмайди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Афғонистон билан chegaradosh давлатлардан бири ҳисоблангани ҳолда, ушбу давлатни кўп йиллик можародан олиб чиқиш ва келгусидаги иқтисодий ўсишини таъминлаш борисида зарур ресурсларга ва амалий тақлифларга эга. Шу сабабдан Ўзбекистон Президенти Ислоҳ Каримовнинг кенг қамровли ва ҳаётий "6+3" ташаббуси катта қўламадаги халқаро ҳаракатлар учун пойдевор бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 27 январда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўша мажлисидаги матбузасида ҳам бу ҳақда алоҳида тўхталиб ўтилди. Жумладан, Ўртабшоминг шундай таъкидлади: "Халқимизда "Қўшнинг тинч - сен тинч" деган мақол бежиз айтилмаган. Қўшни мамлакат ҳудудида ман-

Шухрат ДЕҲҚОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлиси Қонунчилик палатаси
депутати

шундай кескинлик сақланиб турар экан, албатта, минтақамизда тинчлик-барқарорликка нисбатан таҳдид ҳам сақланиб қолаверадиган".

Қолаверса, жорий йил пойтахтимизда бўлиб ўтган ШХТ давлат раҳбарлари Кенгашининг кенгайтирилган тарихдаги маҳсидадаги нутқида ҳам Президентимиз Саммит иштирокчилари эътиборини яна бир бор Афғонистон муаммосига қаратиб, Ўзбекистоннинг "6+3" тинчлик-барқарор гуруҳини шакллантириш ташаббусининг мазмун-моҳиятини батафсил ифодалаб берди. Энг муҳими, бу вазифаларнинг бarchаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг етакчилиги ва шафелигида амалга оширилиши зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Дарҳақиқат, 30 йилдан бешуруш давом этгаётган Афғонистондаги ҷиғал муаммолар ҳал этилмаас экан, Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорлики таъминлаш мушкул масалалдир. Бу борада парламентизмининг буғунги кунда минтақамизда тинчлик ва хавфсизлики мустаҳкамлаш масаласидаги масъулияти ҳам катта экани барчага аён. Биз депутатлар зиммामиздаги ана шу масъулиятни доимо ёдда тутган ҳолда фаолият олиб боришимиз мақсадга мувофиқ бўлади.

Ҳамкорлик шартлари

Жорий йилнинг 20-25 сентябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси вакилларидан iborat делегация Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХХТ) “Жинсий даромадлари легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишга қўмаклашиш” дойиҳаси доирасида Канада давлатида танишув сафарига бўлиб қайтди.

Делегация таркиби Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик кенгаши, Бош прокуратура, Ташқи ишлар вазирлиги, Молия вазирлиги ҳамда Марказий банк вакилларидан ташкил топган эди. Сафардан қўлланган мақсад жинсий даромадлари легаллаштириш ва терроризمنى молиялаштиришга қарши курашиш соҳасида Ўзбекистон Республикаси ва Канада давлат органларининг ўзаро ҳамкорлигини кенгайтиришдан иборат эди.

Танишув сафари давомида бир қатор учрашувлар бўлиб ўтди. Бу учрашувларда Канада ва Ўзбекистон вакиллари жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасида тажриба алмашидilar ва ушбу соҳадаги истиқболдаги ҳамкорлик йўналишларини муҳокама қилдилар. Жумладан, сафар давомида Ўзбекистон Республикаси делегацияси Канаданинг Молиявий транзакциялар ҳисобдорлиги ва таҳлили Маркази (FINTRAC) штаб-квартирасига таширф бўурди. Бу Марказ Канаданинг жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш масалалари билан шугулладанидан ва қолатди давлат органидир. Бу учрашувда томонлар жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасида амалга ошириладиган икки томонлама ҳамкорликка тааллуқли масалаларни муҳокама қилдилар, шунингдек, шу соҳага доир мидлий

Саидаббор ГУЛЯМОВ,
СВОЖДЛҚК Департаменти
алокалар бўлими бошлиғи

тизимлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича фикр алмашдилар.

Бундан ташқари, Ўзбекистон делегацияси аъзолари Канаданинг бир қатор давлат органлари ва молия муассасаларига таширф буюриб, уларнинг фаолияти ҳамда жинсий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашга вақолатланган орган (FINTRAC) билан ўзаро амалий ҳамкорлиги билан танишилди. Канадага бўлган таширфнинг масалаларидан бири "EGMONT" гуруҳи вакиллари билан мулоқот эди. Делегация аъзолари "EGMONT" мотивий разведка бўлинмалари гуруҳи штаб-квартирасига таширф буюриб, у ерда ушбу ташиқилотнинг ижрочи қотибиси Б.Сомервилл хоним билан учрашди. Учрашув чоғида томонлар Ўзбекистон Республикасининг "EGMONT" гуруҳига аъзо бўлиш масаласини, шунингдек, келажакда ҳамкорликни янада ривожлантириш ва фаоллаштиришга тааллуқли бошқа масалаларни муҳокама қилди.

"EGMONT" молиявий разведка бўлинмалари гуруҳи жиноий драмадаларни легаллаштириш ва терроризми молиялаштиришга қарши курашиш соҳасида фаолият юрғитадиган бақолатли давлат органларининг халқаро ташкилотли бўлиб, ҳозирги кунда дунёнинг 119 мамлакати молиявий разведка бўлинмаларини ўзида бirlaштирган.

"EGMONT" гуруҳининг асосий вазифалари янги миллий молиявий разведка бўлинмаларини ташкил этиш ва улар ўртасида ҳамкорлиқни, айниқса ахборот алмашув кўринишидаги ҳамкорлиқни ривожлантиришга ёрдам кўрсатишдан иборат.

Миллий валютадаги омонат «САМАРАЛИ-1»

Сақланиш мuddати - 1 йил.

Ҳисобланган фoиизлар oйма-ой ёки oмонат мuddати тугаган
(1 йил)дан сўнг бeрилади.

Хорижий валютадаги омонат «Мақсадли-1» АҚШ долларида

Сақланиш мuddати - 3 йил.

Омонатчининг хоҳишига кўра, ҳисобланган фoиизлар ҳар 6
ойда ёки ёпилган (3 йил)дан сўнг бeрилади.

Ушбу омонат турларини
банкнинг барча филиалларида очиш мумкин.

Мурожаат учун: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

«Асака» банки (ОАЖ) сармоянгизни сақланиши ва
кўпайишини кафолатлайди.

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги
омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Хизматлар лицензияланган

Ҳурматли юртдошлар!

«Асака» банки (ОАЖ) Сизларни
«Ўқитувчи ва мураббийлар кuni» билан
табриклайди ва қуйидаги янги мuddатли
омонат турларини таклиф этади!

«Асака» банк (ОАЖ) филиаллари телефонлари:

Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13
Автотранспорт филиали	371	120-39-95
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36
Юнусобод филиали	371	225-16-46
Сирғали филиали	371	258-67-49
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96
Асака филиали	374	233-13-69
Фарҳод филиали	374	229-97-53
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83
Марғилон филиали	373	237-12-37
Олтиариқ филиали	373	432-10-11
Кўкон филиали	373	552-61-04
Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Зарафшон филиали	436	573-18-78
Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Афросиёб филиали	366	234-17-96
Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Қорақалпоғистон филиали	361	223-72-47
Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Сизнинг омонатларингиз:

- солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод
- маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади
- эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда
- миқдори чекланмаган

Ўзбекистон Республикаси давлат мулкни бошқариш Давлат қўмитаси Қашқадарё вилоят ҳудудий бошқармаси тўғридан-тўғри музокаралар олиб бориш йўли билан (оммавий офeрта) давлат активларини сотиш савдоларига таклиф этади!

Сотувчи: Давлат мулк қўмитаси Қашқадарё вилоят ҳудудий бошқармаси.

Сотувчининг манзили: 180100, Қашқадарё вилояти Қарши шаҳри Мустақиллик майдони 3-уй.

Алоқа телефонлари: (8375) 221-01-19, 221-03-90, телефакс: (8371) 214-71-32.

Сотиш учун таклиф қилинаётган давлат объектларининг номи, жойлашган манзили, тавсифи ва олди-сотди шартномалари тузиш шартлари:

1. Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани "Чироқчи" маҳалла фуқаролар йиғини, Мустақиллик кўчасида жойлашган "Чироқчи пахта тозалаш" акциядорлик жамиятига қарашли "Ошхона" биноси, умумий ер майдони 986,64 м², шундан бино ва иншоотлар ҳамда бошқа қурилмаларнинг умумий ва фойдали майдони 598,14 м².

Объектга 98 385 907 (тўқсон саккиз миллион уч юз саксон беш минг тўққиз юз етти) сўмдан кам бўлмаган сотиб олиш баҳосини ҳамда 100 000 000 (бир юз миллион) сўмдан кам бўлмаган инвестиция мажбуриятларини таклиф этиш.

2. Қашқадарё вилояти Қамаш тумани "Қамай" қишлоқ фуқаролар йиғини "Уч-тут" қишлоғида жойлашган, туман маданият ва спорт ишлари бўлимига қарашли "Маданият уйи" биноси, умумий ер майдони 810,0 м², шундан бино ва иншоотлар ҳамда бошқа қурилмаларнинг умумий ва фойдали майдони 201,60 м².

Объектга 22 447 794 (йигирма икки миллион тўрт юз қирқ етти минг етти юз тўқсон тўрт) сўмдан кам бўлмаган сотиб олиш баҳосини ҳамда 20 000 000 (йигирма миллион) сўмдан кам бўлмаган инвестиция мажбуриятларини таклиф этиш.

Музокаралар ўтказиш санаси, вақти ва манзили: Музокаралар 2010 йилнинг 4 ноябрь кuni соат 09:00 дан бошлаб Қашқадарё вилояти Қарши шаҳри Мустақиллик майдони 3-уйда, Ўзбекистон Республикаси давлат мулкни бошқариш Давлат қўмитаси Қашқадарё вилоят ҳудудий бошқармасининг мажлислар залида ўтказилади.

Талабгорларнинг таклифларини қабул қилиш санаси ва вақти: 2010 йил 4 октябрдан (бир ой давомида ҳар ҳафта душанбадан жума кунлари соат 9:00 дан бошлаб 18:00 гача) 2010 йил 4 ноябрь кuni соат 18:00 гача.

Оммавий офeрта савдоларида қатнашиш учун савдо ташкилотчисига талабгор ёки унинг вакили эълонда белгиланган мuddатларда шахсан ўзи ёки почта орқали қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда буюртманомани икки нусхада тақдим этади:

- юридик шахслар учун - давлат рўyxатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси, шунингдек, тўлиқ ваколатли вакилнинг оммавий офeрта савдосига қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома;

- жисмоний шахслар учун - паспортнинг нусхаси, тўлиқ ваколатли вакил қатнашган тақдирда, шунингдек, қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, тўлиқ ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома;

Сотувчининг ҳисоб рақами: Қашқадарё вилоят Ғазначилик бошқармасининг Марказий банк Қарши шаҳар ХКМдаги мазкур ҳисоб рақами: 21508000804627609001, СТИР: 206921918, МФО: 00019.

хаси илова қилинган ишончнома;

- Сотувчининг банк ҳисоб рақамига савдога қўйилган давлат активи бошланғич нархининг 15 фоизи миқдорида закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси;

- оммавий офeрта савдоси ҳужжатларига мувофиқ тузилган ва қуйидагиларни ўз ичига оладиган икки нусхадаги оғзи ёпиштирилган конвертларга солинган талабгор таклифлари:

1. Сотиб олиш тўловларининг таклиф этилаётган суммаси ва уларни тўлаш мuddати;

2. Инвестиция мажбуриятларининг таклиф этилаётган суммаси, уларни тўлаш шакли, мuddати ва шартлари;

- Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг муҳри ва имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Сотувчининг ҳисоб рақами: Қашқадарё вилоят Ғазначилик бошқармасининг Марказий банк Қарши шаҳар ХКМдаги мазкур ҳисоб рақами: 21508000804627609001, СТИР: 206921918, МФО: 00019.

Ўзбекистон Республикаси давлат мулкни бошқариш Давлат қўмитаси «Республика Кўчмас мулк биржаси» ЁАЖ Сурхондарё вилоят филиали бошланғич баҳоси бoсқичма-бoсқич oшиб бoриш тартибда ўтказиладиган аукцион савдосига таклиф этади!

РКМБ ЁАЖ Сурхондарё вилоят филиали ДМҚ Сурхондарё вилоят ҳудудий бошқармаси билан ҳамкорликда 2010 йил 1 ноябрь кuni соат 11:00 дан бошлаб ўтказиладиган очик аукцион савдосида меърос қолдириш шарти билан умрбод эгалик қилиш учун қуйидаги ер майдонини савдосини ташкил этмоқда: Ангор туман "Ангор" ҚФЙ "Наврўз" маҳалласи ҳудудидан қишлоқ ҳўжалигида фойдаланилмайдиган ер майдонидан уй-жой қуриш учун ажратилган ер майдонининг сатҳи 500 кв.метр 1-ер майдони. Ер участкасининг бошланғич баҳоси - 100 000 сўм.

Юқоридаги ер майдони 2010 йил 1 ноябрдаги очик аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, сотилмаган ер майдонини сотиш юзасидан такрорий аукцион савдолари 2010 йил 16 ноябрь кuni сотилганга қадар бўлиб ўтиши ҳақида олдиндан маълум қиламиз. Аукцион савдоларида иштирок этиш учун талабгорлардан аризалар қабул қилиш аукцион савдосига уч кун қолганда тўхтатилади. Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закат келишувига асосан ер майдони бошланғич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закат пулини РКМБ Сурхондарё филиалининг МФО 00336, СТИР 200933850, АТБ "Савдогар-банк" Музработ филиалининг Термиз шаҳар мини банкидаги 20210000600571452115 ҳисоб рақамига тўлаш шарт. Аукцион ўтказиладиган манзил: Термиз шаҳар Ф.Хўжаев кўчаси жойлашган, Таб-биркорлар маркази биноси 2-қаватининг мажлислар залида бўлиб ўтади. Тел: 8 (376) 227-57-94, www.rkmb.uz Лицензия: DB 001 № 000004

«DILING SAVDO» МЧЖ очик аукцион савдоларига таклиф этади!

Тошкент шаҳри Чилонзор тумани, Чилонзор даҳаси, 26-мавзе М.Шайхонда кўчаси, 1-"а" уйда жойлашган Учтепа тумани Давлат солиқ инспекцияси балансидаги:

1999 йилда ишлаб чиқарилган, д/р 10 АР 405 бўлган Нексия русумли автотранспорт воситаси.

Бошланғич нархи - 4 947000 сўм. Закалат - 1 000 000 сўм. Аукцион савдолари 2010 йил 2 ноябрь кuni соат 15:00да бошланади. Сотилмаган ҳолда 2010 йилнинг ҳар сешанба кунлари ўтказиладиган савдоларга сотилгунга қадар қўйилади.

Савдода қатнашиш истагини билдирган талабгорлар автотранспорт воситалари бошланғич нархининг юқорисида кўрсатилган миқдорда закат пулини савдо ташкилотчиси "Diling savdo"нинг АИКБ "Ипак йўли"даги МФО 00444, СТИР 301623196, 20208000904852353001 сонли ҳисоб рақамига закат пули тўғрисидаги келишувга асосан тўлайди.

Аризаларни қабул қилиш савдо кунидан бир кун аввал тўхтатилади. Савдо ғолибига савдо кунидан бошлаб йигирма кун мuddат ичида олди-сотди шартномасини имзолаш шартли юклатилади.

Манзил: Тошкент шаҳри Шайхонтоҳур тумани М-14, 19-уй.

Телефон/факс: 244-88-04. Электрон почта: aukcion@bk.ru

Гувоҳнома: № 001568 - 09

Меҳнатдан бахт топганлар

Халқимиз орасида ўзининг фидокорона меҳнатидан бахт топган инсонлар кўплаб топилади. Худди шундай инсонлардан бири прокуратура фахрийси Рим Залиловдир. У бугун табаррук 80 ёшни қаршилаш арафасида.

Рим Залилов 46 йилдан ортиқ умрини эл-юрт осойишталигини таъминлаш, адолатли қарор топтириш ва ҳуқуқий-амалий тажрибасини ёш мутахассис кадрлар тарбиясига сафарбар этди.

У фаолияти давомида Олмалик ва Зарафшон иختисослаштирилган прокуратураларида прокурор, 10 йил Зарафшон шаҳар прокурори ва Республика Бош прокуратурасида бошқарма прокурори каби масъулиятли лавозимларда хизмат қилиб, шарафли меҳнат йўлини босиб ўтди. Унинг ўзига хос алоҳида хусусиятларидан бири — жамоа ҳодимларига нисбатан қаттиққўл, талабчан, шу билан бирга меҳрибон, доимий кўмакдош бўлиб келганлигидир. Рим Салимович фаолияти даврида меҳнатсеварлиги, фидойилиги билан ҳамкасблари орасида ҳурмат қозонди.

Прокуратура ҳодимлари унинг фидокорона меҳнатини, касбига садоқатини ва инсоний фазилатларини юксак қадрайди. У кишининг узоқ йиллик фаолияти муносиб баҳоланиб, прокуратура раҳбарияти томонидан бир неча бор рағбатлантирилган.

Табаррук 80 ёшининг муборак бўлисин, муҳтарам Рим Залилов! Сизга сийҳат-саломатлик, узоқ умр, хонадонингизга тинчлик-хотиржамлик тилаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси фахрийлари ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

(Давоми. Бошланиши 5-бетда)

1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни

Халқ назарига тушган ҳуқуқшунос олим

Мустақиллик даврида Зиёдулла Муқимов қўллаб илмий мақолалар, монография, дарслик ва ўқув қўлланмалари, ҳуқуқшуносликдан атамалар лугатини ёзиб, китоб шаклида нашр қилди. Бу ўз навбатида қўллаб китобхонлар оммасининг мустақиллик ғояси билан қуролланишида, улардаги ҳуқуқий онг, ҳуқуқий маданият, ҳуқуқий муомала, ҳуқуқий саводхонлигини оширишда беқиёс ҳисса бўлиб қўшилди. Шунинг учун ҳам устоз томонидан яратилган муҳим қўлланма ва монографияларда илгари сурилган ғоялар ҳуқуқий билим тараққиётига қўшилган муҳим ҳисса ҳисобланади. Уларда ҳуқуқшунослигимиз бойликлари истиқлол мафқураси асосида янгича талқин қилинди. Чунончи, ёш кадрлар онига миллий қадриятларни сингдириш, уларга биз кимларнинг, қандай буюк зотларнинг авлодлари эканимизни етказиш, аждодларимиз қолдирган улғур ва бетакор мероснинг муносиб ворислари бўлишимиз учун ҳуқуқий саводхонлигимизни ошириш зарурлиги тўғрисида аниқ амалий тавсиялар берилди. Шубҳасиз бу китоблар Ўзбекистон мустақиллигини мустақамлашга, миллий мутахассис кадрлар тайёрлаш ишини ахшиллашга бевосита хизмат қилмоқда. Масалан, "Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқ тарихи" китобида мустақиллик туфайли

юриспруденция соҳасида буюк сифат ўзгаришлари вужудга келганлиги, ҳаққонийлик ва миллийлик каби хусусиятларнинг ривожланиб бориши аниқ фактлар ва қўллаб мисоллар воситасида изоҳланиб, ҳуқуқий онгнинг ривожланиши, узлуксиз табиий-тарихий жараён эканлиги асослаб берилган. Мазкур китоб истиқлол ҳуқуқшунослиги соҳасида давр эътиёжини ҳисобга олган ҳолда республикаимизда биринчилар қатори яратилган ўқув қўлланмаси бўлиб, унда мустақиллик даври ҳуқуқининг ўзига хос асосий хусусиятлари таҳлил қилиб берилган. Бу китоб ҳуқуқшунослар ва китобхонлар оммаси томонидан муносиб баҳоланди.

Устознинг монографиясида кўтарилган муҳим ғоялар мамлакатда давлат ва ҳуқуқнинг пайдо бўлишининг ўзига хос хусусиятларини кўрсатиб беришга қаратилган. Мазкур китобда Ўзбекистон ҳудудида илк давлатчилик ва ҳуқуқнинг пайдо бўлиши, Апп Эр Тўнга, Турк ҳоконлиги, унинг ижтимоий-сиёсий тизимида амал қилган ҳуқуқ масалалари тарихий манбалар асосида очиб берилган. Шу билан бирга, мазкур китобда ўтмишда Ўзбекистон ҳудудида ислом давлати ва ҳуқуқнинг шаклланиши ва унинг давлатни бошқариш жараёнида ҳам ҳар томонлама аниқ ёритилган. Айниқса, Амир Темур ва темирўйлар давлати қонунлари ҳамда Шайбонийхон давлат ва ҳуқуқи,

Ўзбекистон давлати тарихидаги ижобий ўзгаришлар тарихий манбалар асосида кўрсатиб берилган. Энг муҳими, китобда ўша даврда ўзбек халқининг ҳуқуқлари чегараланганлиги, Россия империясининг ўлкаимизда олиб бортан сиёсатининг муҳим хусусиятлари объектив тарзда ҳаққоний очиб берилган. Шундай қилиб, профессор Зиёдулла Муқимовнинг илмий фаолияти кенг қиррали бўлиб, асарларида кўтарилган ғоялар Ўзбекистон ҳуқуқининг муҳим ва долзарб масалаларини ёритишга қаратилганлиги, янги фикрларга ва илмий ҳулосаларга бойлиги билан диққатга сазовор.

Дарвоқе, касбга муҳаббат-улуғлиқа йўл, дейишди. Чиндан ҳам касбдан камол топган инсонларнинг ҳаёт йўлларида назар ташласак, ўз ишига муҳаббат, эътиқоди чекисизлигини кўраемиз. Устозлик шарафига эришган Зиёдулла Муқимов ёш мутахассис кадрларни тайёрлаш ва уларнинг илмий тадқиқот ишларида раҳбарлик қилиш баъраборида, изланишлардан чекингани йўқ. Энг муҳими, шогирдларининг ҳаётдан ўз ўрнини топаётганлиги, берган билимларининг бесамад кетмаётганлигининг унинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшилимоқда.

Устознинг бундан кейин ҳам етук мутахассис шогирдлар тайёрлашида ва хайрили, эзгу ишлари амалга оширишида зафарлар тилаб қоламиз.

Луқма

«Бизда нақд пулга савдо қилинади»

Норбута ҲОЗИЕВ, «Huquq»

Шахрихон тумани прокуратурасининг ташаббуси билан халқ таълими ҳамда ички ишлар бўлимлари билан ҳамкорликда "Ёш авлодини миллий мафқура, ватанпарварлик ва инсонпарварлик руҳида тарбиялаш", улар орасида диний экстремизм ғоялари тарқалишининг олдини олиш" мавзусида вилоят кўргазмалари семинари бўлиб ўтди.

Унда тумандаги умумтаълим мактабларининг ўқувчи ва ўқитувчилари иштирок этишди.

Тадбир давомида балалар томонидан тайёрланган саҳна кўриниши, Ватанин мадҳ этувчи қўшиқлар намойиш этилди. Айниқса, 64-умумтаълим мактабининг ўқувчилари томонидан тайёрланган театрлаштирилган саҳна кўриниши қатнашчиларни дин ҳақида етарли маълумотга эга бўлмаган кишилар, хусусан, ёшларнинг ислом дини нуқоби остидаги ақидапарастларнинг гаразли ҳамда бузувчи ғоялари таъсирига тушиб қолмаслик ҳолатларининг олдини олиш ва эҳтиёт бўлишларида қоралди.

Семинарда ўз ижод намуналари билан иштирок этган иқтидорли ўқувчилар ҳомийлар томонидан тайёрланган эсдалик совға ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирландилар. Ўтказилаётган бу каби тадбирлар ўсиб келаётган ёш авлод қалбида Ватанга бўлган муҳаббатни улуғлаш, унинг шарафини ҳимоя қилиш ҳиссини уйғотиши шубҳасиз.

Семинар доирасида "Устоз-

Ойбек КАРИМОВ,
Андижон вилоят прокурори ёрдамчиси
Наргиза ХОЛМИРЗАЕВА,
журналист

шогирд" йўналишида ҳунар ўрганаётган ўқувчиларнинг кўргазмаси, мактабдан ташқари муассасалардаги тўғрақларда тайёрланган ижодий ишлардан намуналар ва ёш спортчиларнинг чиқишлари ҳам намойиш қилинди. Ўзбекистон Қаҳрамони К.Ғофуров билан учрашув йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Тадбирда вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси Ш.Усмонов, туман прокурорининг катта ёрдамчиси О.Раҳимов ва ички ишлар бўлимининг вояга етмаганлар ишлари бўйича бўлим раҳбари А.Аҳмедовлар сўзга чиқиб, маърузалар қилдилар ҳамда кун тартибидagi масала юзасидан семинар қатнашчиларининг саволларига атрофлича жавоб бердилар.

— Вояга етмаганларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказасак, жиноятчиликнинг олдини олган бўлаемиз, — дейди туман прокурорининг катта ёрдамчиси Оятили Раҳимов. — Ўсимир қачон жиноят кўчасига қиради. Албатта, бўш қолганда.

Дарҳақиқат, вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жиноятларни камайтиришда бу каби тадбирлар ўз самарасини беради.

«Huquq» газетасининг навбатдаги сони
14 октябрь куни чоп этилади.

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Abbosxon SANGINOV, Muxtor ZOIROV,
Gulnoza RAHIMOVA, Yusupboy GOIPOV,
Svetlana ORTIQOVA,
Baxtiyor NAZAROV (Bosh muharrir o'rinbosari),
Shavkat YODGOROV (mas'ul kotib)

Tahririyatga manzili:
Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

233-10-53.

Faks: 233-64-85, 233-10-53.

E-mail: info@huquq-gazeta.uz

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
2009 yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan no'xatga olingan.

Tahririyatga kelgan qo'yozmalar taqir
qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan
farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» matnlarini ko'chirib bosish
faqat tahririyat ruxsati bilan amalga
oshriladi.
1) — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun
tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi — 231

ISSN 2010-7617

Buyurtma J-186. 23 497 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Sahifalovchi: S.BOBODJONOV

Navbatchi muharrir: Y.PARDO

Navbatchi: O.DEGONOV

Gazeta haftaning
payshanba kunlari
chiqadi.

Sotuvda

keltirilgan narxda

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoi ko'chasi, 30-uy.
Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00. Topshirildi: 22.30 1 2 3 4 5 6 7 8 9